

ΕΝΑ

Ινστιτούτο
Εναλλακτικών
Πολιτικών

Η ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΤΗΣ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΣΤΟ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟ ΚΑΙ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Έλενα Δήμα,
Οικονομολόγος, MSc Διεθνής Πολιτική Οικονομία
& Ευρωπαϊκή Κοινωνική Πολιτική

ΕΝΑ

Ινστιτούτο
Εναλλακτικών
Πολιτικών

Η ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΤΗΣ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑΣ
ΣΤΟ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟ ΚΑΙ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ
ΤΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Έλενα Δήμα,
Οικονομολόγος, MSc Διεθνής Πολιτική Οικονομία
& Ευρωπαϊκή Κοινωνική Πολιτική

Παρατηρητήριο Βιώσιμης Ανάπτυξης

Ιούλιος 2023

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εισαγωγή	3
1. Ευρωπαϊκή προσπάθεια ενίσχυσης του θεσμικού πλαισίου για τη βιώσιμη χρηματοδότηση	5
1.2 Κανονισμός SFDR - Διαφάνεια σχετικά με τη βιωσιμότητα των χρηματοπιστωτικών προϊόντων.....	7
1.3 Ευρωπαϊκά προτύπα αναφοράς βιωσιμότητας	12
2. Ανασχεδιασμός των δημοσιονομικών πολιτικών των κρατών μελών.....	18
3. Διεθνής προσπάθεια για τη σύγκλιση των προτύπων βιωσιμότητας.....	23
Συμπεράσματα – Προτάσεις.....	28
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	33

Εισαγωγή

Για τον μετασχηματισμό της παγκόσμιας οικονομίας σύμφωνα με τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης (Sustainable Development Goals – SDGs) και της Συμφωνίας του Παρισιού (Paris Agreement) απαιτείται μια ολιστική πολιτική προσέγγιση αλλά και μια συνολική διοικητική προσέγγιση. Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία (European Green Deal) και η ενδιάμεση δέσμη για την «Προσαρμογή στον στόχο του 55%» (Fit for 55), συνιστούν την ευρωπαϊκή στρατηγική επιτάχυνσης της πράσινης μετάβασης εν μέσω επιδείνωσης της κλιματικής και περιβαλλοντικής κρίσης. Η συστημική φύση των προκλήσεων καθιστά τις παραμέτρους βιωσιμότητας στο επίκεντρο του χρηματοοικονομικού συστήματος, και ως εκ τούτου ο εκ βαθέων ανασχεδιασμός των επιχειρησιακών του διαδικασιών είναι αναγκαίος για να μπορέσει να ανταποκριθεί στην ανακατεύθυνση των κεφαλαιακών ροών που προϋποθέτει η μετάβαση προς μια οικονομία βιώσιμης ευημερίας.

Στην προσπάθεια αναμόρφωσης της πολιτικής και οικονομικής διακυβέρνησης των κρατών μελών για την επίτευξη των Διεθνών και Ενωσιακών Στρατηγικών για τη Βιωσιμότητα, απαιτούνται ολοκληρωμένα οικοσυστήματα εργαλείων διαφάνειας ως προς τους στόχους, τους δείκτες, τους ορισμούς, και τις μεθοδολογίες. Τα κράτη μέλη καλούνται να επανεξετάσουν την προσέγγιση του σχεδιασμού στρατηγικών σεναρίων, αναλύοντας πολύπλοκα σύνολα δεδομένων, εξετάζοντας την πιθανότητα ριζικών διαρθρωτικών μετασχηματισμών και κατανοώντας την πολυπλοκότητα των κοινωνικών και οικονομικών συνεπειών, συμπεριλαμβανομένων των διανεμητικών επιδράσεων των αποφάσεών τους.

Κατά τα τελευταία χρόνια, τα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) έχουν θεσπίσει, κατόπιν ανοιχτής δημόσιας διαβούλευσης, σειρά νομοθετικών ρυθμίσεων προκειμένου να τεθούν οι βάσεις για τη λογιστική καταγραφή του κλίματος και των οικοσυστημάτων και να καταστούν ο κλιματικός κίνδυνος και η αξία της φύσης ορατό μέρος της λήψης αποφάσεων. Με την ανάπτυξη ενός ολοκληρωμένου οικοσυστήματος εργαλείων οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής, οι εταιρείες και οι επενδυτές υποχρεούνται σταδιακά όλο και περισσότερο να λαμβάνουν τεκμηριωμένες και με διαφάνεια αποφάσεις σχετικά με τη μετατόπιση των επενδυτικών κεφαλαίων προς τις βιώσιμες επενδύσεις, την καθιέρωση της βιωσιμότητας ως πυλώνα της διαχείρισης κινδύνων, τη στήριξη των σχεδίων μετάβασης και την ενίσχυση της διαφάνειας και του μακροπρόθεσμου σχεδιασμού.

Για την αξιολόγηση της βιωσιμότητας των χρηματοοικονομικών δραστηριοτήτων έχουν νομοθετηθεί ειδικότερα: α) τεχνικά κριτήρια ελέγχου με στόχο τον προσδιορισμό του κατά πόσον μια οικονομική δραστηριότητα είναι περιβαλλοντικά βιώσιμη, β) κανόνες διαφάνειας βιωσιμότητας για τα χρηματοπιστωτικά προϊόντα για τη δημοσιοποίηση τεκμηριωμένων στοιχείων σχετικά με τους κινδύνους βιωσιμότητας γ) κοινά ευρωπαϊκά πρότυπα βιωσιμότητας. Λαμβάνοντας υπόψη το δυνητικό μέγεθος των κλιματικών κινδύνων και των επιπτώσεών τους στην οικονομία, η ευρωπαϊκή προσπάθεια και η διεθνής συνεργασία σχετικά με τη μέτρηση και τις μεθόδους διαχείρισης του κλιματικού και περιβαλλοντικού κινδύνου, είναι αναγκαίο να ενισχυθεί και να επεκταθεί περαιτέρω με την ενσωμάτωση ολοκληρωμένων απαντήσεων σε διαφορετικές πτυχές της κλιματικής και οικολογικής κρίσης, με τρόπο που να διασφαλίζεται ο δίκαιος κοινωνικοοικονομικός μετασχηματισμός. **Αυτό μπορεί να επιτευχθεί θέτοντας το κλίμα, τη φύση και την κοινωνία στο επίκεντρο της διαδικασίας λήψης αποφάσεων των θεσμικών οργάνων, των κυβερνήσεων, των τοπικών αρχών, των επιχειρήσεων και των καταναλωτών.**

Στην παρούσα ανάλυση επιδιώκεται η παρουσίαση των βασικών στόχων της ΕΕ σχετικά με την ενσωμάτωση της βιωσιμότητας στο κανονιστικό και λογιστικό πλαίσιο της χρηματοοικονομικής πολιτικής, κυρίως μέσω του κανονισμού για την ταξινόμηση, του κανονισμού περί γνωστοποιήσεων αειφορίας στον τομέα των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, και της οδηγίας για την υποβολή εκθέσεων βιωσιμότητας των εταιριών. Επίσης, διερευνώνται οι διεθνείς προσπάθειες καθορισμού κατευθυντήριων γραμμών και πρότυπων για τις γνωστοποιήσεις πληροφοριών που αφορούν στους κλιματικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους. Η καταγραφή των σχετικών νομοθετικών διατάξεων και των διεθνών πρωτοβουλιών απέχει από το να είναι εξαντλητική.

1. ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΤΟΥ ΘΕΣΜΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΓΙΑ ΤΗ ΒΙΩΣΙΜΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ανταποκρινόμενη στην παγκόσμια Ατζέντα 2030 για τη βιώσιμη ανάπτυξη, δημοσίευσε το 2016 την ανακοίνωση με τίτλο: «Επόμενα βήματα για ένα βιώσιμο ευρωπαϊκό μέλλον: ευρωπαϊκή δράση για τη βιωσιμότητα (Next steps for a sustainable European future: European action for sustainability)¹. Η χάραξη και η ανάπτυξη μιας ολοκληρωμένης στρατηγικής για τη δημοσιοποίηση των κατάλληλων χρηματοοικονομικών πληροφοριών για τη βιωσιμότητα συγκαταλέγεται στις βασικές προτεραιότητές της εν λόγω πρωτοβουλίας. Συγκεκριμένα, στο πλαίσιο της Προτεραιότητας 4: Βαθύτερη και δικαιότερη εσωτερική αγορά με ενισχυμένη βιομηχανική βάση, και ειδικότερα της Ένωσης των Κεφαλαιαγορών (Capital Markets Union- CMU), προωθείται μια νέα, μελλοντοστραφής προσέγγιση για τη διασφάλιση βιώσιμης χρηματοδότησης, η οποία συνδέεται με διάφορους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης.

Ως πρώτο βήμα, η Επιτροπή αποφάσισε να συγκροτήσει συμβουλευτική Ομάδα Εμπειρογνομόνων υψηλού επιπέδου (High-Level Expert Group on Sustainable Finance)², που επιφορτίστηκε με τον προσδιορισμό, την ιεράρχηση και την οργάνωση των τρόπων με τους οποίους μπορεί να ενισχυθεί και να θωρακιστεί η ροή κεφαλαίων (δημόσιων και ιδιωτικών) για τις βιώσιμες επενδύσεις, στο πλαίσιο της Ένωσης Κεφαλαιαγορών³, λαμβάνοντας ιδιαίτερως υπόψη τις προκλήσεις που θέτουν οι κλιματικοί και περιβαλλοντικοί κίνδυνοι για το χρηματοπιστωτικό σύστημα, καθώς και την ανάγκη να κινητοποιηθούν οι χρηματοπιστωτικές αγορές για την αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων (a Risk Based Approach).

Στην τελική Έκθεση της Ομάδας με τίτλο: «Χρηματοδότηση της βιώσιμης ευρωπαϊκής οικονομίας» («Financing a sustainable european economy»)⁴, διατυπώνονται στρατηγικές συστάσεις με σκοπό να καταστεί η χρηματοοικονομική αλυσίδα περισσότερο βιώσιμη. Σε αυτές περιλαμβάνεται η ανάγκη ενίσχυσης: α) της συμβολής του χρηματοοικονομικού συστήματος, μέσω της «πράσινης» χρηματοδότησης, των μακροπρόθεσμων αναγκών της κοινωνίας, β) της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας, μέσω της ενσωμάτωσης ESG παραγόντων στις επενδυτικές αποφάσεις.

¹ COM(2016) 739 final

² High-Level Expert Group on sustainable finance (HLEG) (europa.eu)

³ 28 Οκτωβρίου 2016.

⁴ 170713-sustainable-finance-report_en.pdf

Οι εν λόγω συστάσεις αποτέλεσαν τη βάση του πρώτου «Σχεδίου Δράσης για τη χρηματοδότηση της αειφόρου ανάπτυξης» (Action Plan on Financing Sustainable Growth, 2018). Στο πλαίσιο της εφαρμογής του, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και το Κοινοβούλιο ενέκριναν μια σειρά κανονισμών που συνιστούν δομικά νομοθετήματα της ενωσιακής στρατηγικής για τη βιώσιμη χρηματοδότηση. Συγκεκριμένα:

1) ο κανονισμός (ΕΕ) 2020/852 σχετικά με τη θέσπιση πλαισίου για τη διευκόλυνση των βιώσιμων επενδύσεων βάσει του οποίου αναπτύσσεται **ένα σύστημα ταξινόμιας περιβαλλοντικά βιώσιμων οικονομικών δραστηριοτήτων** (EU taxonomy for sustainable activities), με στόχο την ενίσχυση των βιώσιμων επενδύσεων και την καταπολέμηση της προβολής ψευδοοικολογικής ταυτότητας («greenwashing») χρηματοπιστωτικών προϊόντων που αναφέρονται παράτυπα ως βιώσιμα⁵ (στο εξής: κανονισμός για την ταξινόμια).

2) ο κανονισμός (ΕΕ) 2019/2088 περί γνωστοποιήσεων αειφορίας στον τομέα των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών (Sustainable Finance Disclosure Regulation- SFDR), ο οποίος διέπει τον τρόπο με τον οποίο οι συμμετέχοντες στις χρηματοπιστωτικές αγορές και οι χρηματοπιστωτικοί σύμβουλοι θα πρέπει να δημοσιοποιούν πληροφορίες βιωσιμότητας (στο εξής: κανονισμός SFDR), και

3) ο κανονισμός (ΕΕ) 2019/2089⁶ σχετικά με τους ενωσιακούς δείκτες αναφοράς όπου θεσπίζονται απαιτήσεις περιβαλλοντικών, κοινωνικών και σχετικών με τη διακυβέρνηση γνωστοποιήσεων και ελάχιστα πρότυπα για την κατασκευή ενωσιακών δεικτών αναφοράς για την κλιματική μετάβαση (EU Climate Transition Benchmarks, EU Paris – aligned Benchmarks and sustainability – related disclosures for benchmarks)⁷.

⁵ Η προβολή ψευδοοικολογικής ταυτότητας αναφέρεται στην πρακτική της απόκτησης αθέμιτου ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος με την εμπορία χρηματοοικονομικών ως φιλικών προς το περιβάλλον, ενώ στην πραγματικότητα δεν πληρούν βασικά περιβαλλοντικά πρότυπα.

⁶ Ο κανονισμός συμπληρώνεται με τους κατ' εξουσιοδότηση κανονισμούς (ΕΕ) 2020/181613, (ΕΕ) 2020/181714 και (ΕΕ) 2020/181815 της Επιτροπής.

⁷ Έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής που συνοδεύει τη στρατηγική με τις λεπτομέρειες εφαρμογής του σχεδίου δράσης του 2018 για τη χρηματοδότηση της βιώσιμης ανάπτυξης, SWD(180) final, 6.7.2021

1.1 Κανονισμός για την Ταξινόμια - Αξιολόγηση της περιβαλλοντικής ευθυγράμμισης

Ο κανονισμός για την ταξινόμια αποτελεί μέρος των συνολικών προσπαθειών της ΕΕ για την επίτευξη των στόχων της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας και συνιστά ένα επιστημονικά τεκμηριωμένο εργαλείο διαφάνειας που βοηθά τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής, τις εταιρείες και τους επενδυτές να λαμβάνουν αποφάσεις σχετικά με την:

- μετατόπιση των επενδυτικών κεφαλαίων προς βιώσιμες επενδύσεις,
- καθιέρωση της βιωσιμότητας ως πυλώνα της διαχείρισης κινδύνων,
- στήριξη των σχεδίων μετάβασης,
- ενθάρρυνση μακροπρόθεσμων επενδύσεων και οικονομικών δραστηριοτήτων.

Για να χαρακτηριστεί ως περιβαλλοντικά βιώσιμη δύναμη του κανονισμού της ταξινόμιας, μια οικονομική δραστηριότητα πρέπει να πληροί τις παρακάτω τέσσερις προϋποθέσεις:

- Να συμβάλλει σημαντικά σε έναν από τους έξι περιβαλλοντικούς στόχους (Substantial Contribution – SC) που καθορίζονται στο άρθρο 9 του κανονισμού για την ταξινόμια.
- Να μην επιβαρύνει σημαντικά οποιονδήποτε από τους άλλους περιβαλλοντικούς στόχους (Do No Significant Harm -DNSH).
- Να ασκείται σύμφωνα με τις ελάχιστες κοινωνικές διασφαλίσεις (Minimum Safeguards) – ανθρώπινα δικαιώματα, κοινωνική ευθύνη, εργασιακά δικαιώματα, διαδικασίες κατά της διαφθοράς.
- Να συμμορφώνεται προς τα τεχνικά κριτήρια ελέγχου (Technical Screening Criteria – TSC).

ΤΑΞΙΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΕΕ – ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΤΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ ΒΙΩΣΙΜΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ		
Σημαντική συμβολή	Μη πρόκληση σημαντικής επιβάρυνσης	Ελάχιστες κοινωνικές διασφαλίσεις
<div style="background-color: #2e7d32; color: white; padding: 10px; border-radius: 10px; width: fit-content; margin: 0 auto;"> ΤΕΧΝΙΚΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΛΕΓΧΟΥ </div>	<p>Περιβαλλοντικοί Στόχοι</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ο μετριασμός της κλιματικής αλλαγής 2) η προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή 3) η βιώσιμη χρήση και η προστασία των υδάτων & των θαλάσσιων πόρων 4) η μετάβαση σε μια κυκλική οικονομία 5) η πρόληψη και ο έλεγχος της ρύπανσης 6) η προστασία & η αποκατάσταση της βιοποικιλότητας & των οικοσυστημάτων. 	
<small>Πηγή: Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο & Συμβούλιο</small>		

Μέσω της κατ' εξουσιοδότηση πράξης για το κλίμα του κανονισμού για την ταξινόμηση (EU Taxonomy, Climate Delegated Act, (ΕΕ) 2021/2139), (ΕΕ)C2021/2800) και της συμπληρωματικής κατ' εξουσιοδότηση πράξης (Complementary Climate Delegated Act, (ΕΕ) 2022/2114), καθορίζονται τεχνικά κριτήρια ελέγχου για τον προσδιορισμό του κατά πόσον μια οικονομική δραστηριότητα συμβάλλει σημαντικά στον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής ή στην προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και δεν προκαλεί σημαντική επιβάρυνση σε οποιονδήποτε από τους άλλους περιβαλλοντικούς στόχους (Do No Significant Harm -DNSH). Με τον τρόπο αυτό διαμορφώνεται μια κοινή γλώσσα για τις επιχειρήσεις και τους επενδυτές γύρω από τις βιώσιμες δραστηριότητες, που δύναται να συμβάλλει αφενός στην επίτευξη των τεθέντων στόχων, και αφετέρου, να επιτρέψει την πρόοδο σε επίσης σημαντικούς τομείς, όπως η Ένωση Κεφαλαιαγορών, η Ενεργειακή Ένωση, η Τραπεζική Ένωση και το Ψηφιακό Θεματολόγιο.

Με την ταξινόμηση καθορίζονται νέες απαιτήσεις γνωστοποίησης για όλες τις εταιρείες που είναι ήδη υποχρεωμένες να παρέχουν μη χρηματοοικονομικά στοιχεία, βάσει της οδηγίας για τη δημοσιοποίηση Μη Χρηματοοικονομικών Πληροφοριών (οδηγία 2014/95/ΕΕ, Non – Financial Reporting Directive – NFRD, CSRD). Ως επί το πλείστον, τον κανονισμό οφείλουν να εφαρμόζουν οι συμμετέχοντες στις χρηματοπιστωτικές αγορές που προσφέρουν χρηματοπιστωτικά

προϊόντα, συμπεριλαμβανομένων των συνταξιοδοτικών επενδυτικών εταιρειών, οι χρηματοπιστωτικές και μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις και επίσης, τα κράτη μέλη και η ΕΕ στο πλαίσιο της θέσπισης απαιτήσεων σε εθνικό και ενωσιακό επίπεδο σχετικά με τους συμμετέχοντες στις χρηματοπιστωτικές αγορές ή στους εκδότες για το σκοπό της επισήμανσης χρηματοπιστωτικών προϊόντων ή εταιρικών ομολόγων που διατίθενται στην αγορά ως περιβαλλοντικά βιώσιμα. Τα εμπλεκόμενα μέρη υποχρεούνται να χρησιμοποιούν τα κριτήρια αυτά για τις σχετικές γνωστοποιήσεις⁸, που στη συνέχεια θα χρησιμεύουν και ως οδηγός για τις επενδυτικές αποφάσεις.

Τα κριτήρια αναπτύχθηκαν βάσει των συστάσεων της ομάδας τεχνικών εμπειρογνομώνων (Technical Expert Group on Sustainable Finance - TEG) λαμβάνοντας υπόψη τις εξαιρετικά πολυάριθμες παρατηρήσεις που κατατέθηκαν από τα ενδιαφερόμενα μέρη⁹, καθώς και τις εισηγήσεις από την Πλατφόρμα για τη Βιώσιμη Χρηματοδότηση (Platform on Sustainable Finance)¹⁰. Τα κριτήρια είναι δυναμικά και θα υπόκεινται σε τακτική επανεξέταση επιτρέποντας τόσο τη διεύρυνση των παραμέτρων αειφορίας όσο και την επέκταση της εφαρμογής σε νέους τομείς και δραστηριότητες.

1.2 Κανονισμός SFDR - Διαφάνεια σχετικά με τη βιωσιμότητα των χρηματοπιστωτικών προϊόντων

Ο κανονισμός της ταξινόμησης συμπληρώνεται με τον κανονισμό SFDR, με τον οποίο ενισχύεται η λογοδοσία όσον αφορά τους ισχυρισμούς περί βιωσιμότητας που διατυπώνονται από διάφορους εκδότες χρηματοπιστωτικών προϊόντων και παρόχους χρηματοοικονομικών συμβούλων. Σύμφωνα με τις απαιτήσεις του κανονισμού τόσο στο επίπεδο της οντότητας όσο και του χρηματοπιστωτικού προϊόντος πρέπει να τεκμηριώνεται με αποδεικτικά στοιχεία ο τρόπος με τον οποίο θα επιτευχθεί ή επιτυγχάνεται το δηλωμένο επίπεδο βιωσιμότητας ή η φιλοδοξία βιωσιμότητας.

⁸ Κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός (ΕΕ) 2021/2178 της Επιτροπής, που αφορά στις περιβαλλοντικές βιώσιμες οικονομικές δραστηριότητες και στον καθορισμό της μεθοδολογίας για τη συμμόρφωση με την υποχρέωση γνωστοποίησης.

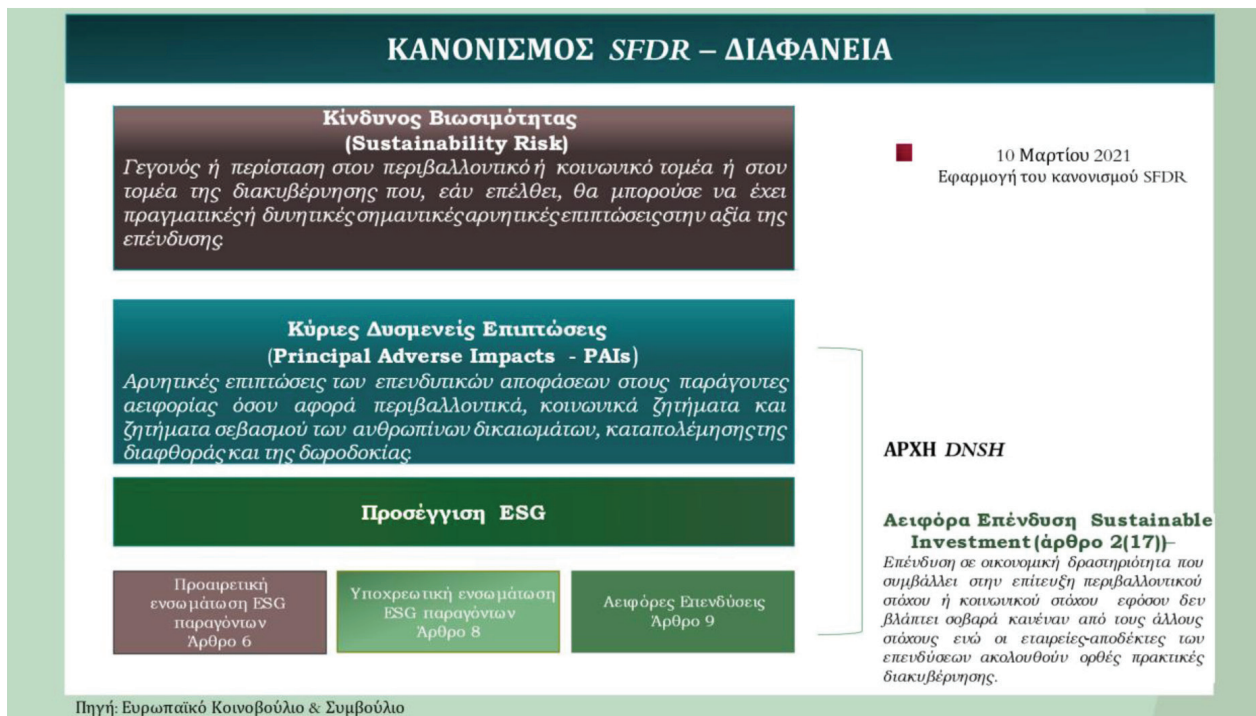
⁹ Το σχέδιο της κατ' εξουσιοδότηση πράξης που δημοσιεύτηκε, προς υποβολή σχολίων, συγκέντρωσε 46.591 σχόλια.

¹⁰ Η πλατφόρμα για τη βιώσιμη χρηματοδότηση είναι συμβουλευτικό όργανο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και συγκροτήθηκε βάσει του άρθρου 20 του κανονισμού για την ταξινόμηση της ΕΕ.

Ειδικότερα, οι συμμετέχοντες στις χρηματοπιστωτικές αγορές υποχρεούνται να δημοσιεύουν μέσω διαφόρων διαύλων - προσυμβατικές γνωστοποιήσεις, διαδικτυακές γνωστοποιήσεις προϊόντων, περιοδικές εκθέσεις - αξιόπιστα δεδομένα σχετικά με i) τους κινδύνους βιωσιμότητας, ii) τις κύριες δυσμενείς επιπτώσεις βιωσιμότητας, και iii) τους παράγοντες ESG που ενσωματώνονται στις επενδυτικές αποφάσεις τους. Ενώ, οι χρηματοοικονομικοί σύμβουλοι καλούνται να δηλώνουν i) τον τρόπο με τον οποίο η εξέταση των αρνητικών εξωτερικοτήτων ενσωματώνεται στις επενδυτικές ή ασφαλιστικές συμβουλές τους και ii) το αποτέλεσμα της αξιολόγησης των πιθανών επιπτώσεων των κινδύνων βιωσιμότητας στις αποδόσεις των επενδύσεων, ώστε οι τελικοί επενδυτές να έχουν πρόσβαση στις αναγκαίες πληροφορίες για τις επενδυτικές τους επιλογές.

Τα χρηματοπιστωτικά προϊόντα που διαθέτουν καθορισμένο επίπεδο σημαντικότητας σε σχέση με τη βιωσιμότητα είναι επιλέξιμα για σύσταση σε πελάτες ή δυνητικούς πελάτες που εκφράζουν σαφείς προτιμήσεις βιωσιμότητας (sustainability preferences, MiFID II, Insurance Distribution Directive-IDD). Συνεπώς, οι προτιμήσεις βιωσιμότητας περιλαμβάνουν χρηματοπιστωτικά μέσα τα οποία είτε επενδύονται τουλάχιστον σε κάποιο βαθμό, σε δραστηριότητες που συμμορφώνονται με τον κανονισμό για την ταξινόμηση ή σε αειφόρες επενδύσεις, όπως ορίζονται στο άρθρο 2 σημείο (17) του κανονισμού SFDR, είτε λαμβάνουν υπόψη τις αρνητικές εξωτερικές συνέπειες των επενδύσεων στο περιβάλλον ή στην κοινωνία από την άποψη των κύριων δυσμενών επιπτώσεων στη βιωσιμότητα (Principal Adverse Impacts – PAIs). Οι κανόνες σχετικά με τις προτιμήσεις διασφαλίζουν τη συνοχή με τον κανονισμό SFDR και τον κανονισμό για την ταξινόμηση περιορίζοντας την προβολή ψευδοοικολογικής ταυτότητας, προκειμένου να στηρίζονται οι πραγματικές μετασχηματιστικές προσπάθειες των επιχειρήσεων στη μεταβατική τους πορεία προς την υιοθέτηση βιώσιμων επιχειρηματικών μοντέλων.

Οι κατ' εξουσιοδότηση πράξεις σχετικά με τα ρυθμιστικά τεχνικά πρότυπα του κανονισμού SFDR βασίζονται στα σχέδια προτύπων που υποβάλλονται από την Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών, την Ευρωπαϊκή Αρχή Ασφαλίσεων και Επαγγελματικών Συντάξεων και την Ευρωπαϊκή Αρχή Κινητών Αξιών και Αγορών (στο εξής: Ευρωπαϊκές Εποπτικές Αρχές - ESAs)¹¹. Με βάση τα τεχνικά ρυθμιστικά πρότυπα εκδόθηκε η κατ' εξουσιοδότηση πράξη (ΕΕ) 2022/1288 της 6ης Απριλίου 2022 με την οποία καθορίζονται οι τεχνικές λεπτομέρειες του περιεχομένου και της παρουσίασης των πληροφοριών που αφορούν την αρχή της μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης- DNSH, το περιεχόμενο των λεπτομερειών, των μεθοδολογιών και της παρουσίασης των πληροφοριών που αφορούν τους δείκτες βιωσιμότητας και τις δυσμενείς επιπτώσεις στη βιωσιμότητα, καθώς και της παρουσίασης των πληροφοριών για την προώθηση περιβαλλοντικών ή κοινωνικών χαρακτηριστικών και στόχων αειφόρων επενδύσεων σε προσυμβατικά έγγραφα, δικτυακούς τόπους και περιοδικές εκθέσεις (στο εξής: κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός SFDR). Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ανέθεσε στην Μεικτή Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Εποπτικών Αρχών την επανεξέταση και την αναθεώρηση του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού SFDR, η οποία αποσκοπεί στη διεύρυνση του πλαισίου γνωστοποιήσεων και στην αντιμετώπιση των κύριων τεχνικών ζητημάτων που προέκυψαν μετά την αρχική συμφωνία SFDR. Τα τεχνικά

¹¹ Ευρωπαϊκές Εποπτικές Αρχές (European Supervisory Authorities) Joint Committee ESAs.

ζητήματα, μεταξύ άλλων αφορούν τους δείκτες βιωσιμότητας σε σχέση με τις κύριες δυσμενείς επιπτώσεις, καθώς και τα τεχνικά ρυθμιστικά πρότυπα που σχετίζονται με τις γνωστοποιήσεις χρηματοπιστωτικών προϊόντων, προκειμένου να συμπεριληφθούν στόχοι μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου (GHG), συμπεριλαμβανομένων ενδιάμεσων στόχων, οροσίων και δράσεων κ.α. Η σχετική διαβούλευση ξεκίνησε στις 12 Απριλίου 2023 και πρόκειται να ολοκληρωθεί στις 04 Ιουλίου 2023 (Review of SFDR Delegated Regulation regarding PAI and Financial product disclosures).

1.3 Ευρωπαϊκά προτύπα αναφοράς βιωσιμότητας

Ο κανονισμός για την ταξινόμια ενισχύεται και με την εγκριθείσα οδηγία (ΕΕ) 2022/2464 για την υποβολή Εκθέσεων Βιωσιμότητας από τις Εταιρείες (Corporate Sustainable Reporting Directive – CSRD)¹². Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο επικύρωσαν - την 10η Νοεμβρίου 2022 και την 28η Νοεμβρίου 2022 αντίστοιχα- τη σχετική προσωρινή πολιτική συμφωνία που είχε επιτευχθεί στο πλαίσιο των εργασιών της Γαλλικής Προεδρίας του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της ΕΕ¹³.

Η νέα οδηγία αναθεωρεί την οδηγία NFRD¹⁴, και κατά συνέπεια τροποποιεί τις διατάξεις της λογιστικής οδηγίας 2013/34/ΕΕ σχετικά με τις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις, τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις και συναφείς εκθέσεις επιχειρήσεων ορισμένων μορφών. Σύμφωνα με την οδηγία οι επιχειρήσεις υποχρεούνται να υποβάλλουν εκθέσεις βιωσιμότητας τόσο για τον τρόπο με τον οποίο τα θέματα βιωσιμότητας επηρεάζουν την επιχείρηση (Sustainability – related financial reporting) όσο και για τις επιπτώσεις των δραστηριοτήτων της επιχείρησης στο περιβάλλον, την κοινωνία και τους ανθρώπους (Impact reporting) - προσέγγιση διπλής σημαντικότητας (Double materiality).

¹² ESG: Το νέο πλαίσιο της ΕΕ & οι προκλήσεις για τις ελληνικές επιχειρήσεις, Ημερίδα του Παρατηρητηρίου Βιώσιμης Ανάπτυξης ΕΝΑ, 03-11-2022, Ξενοδοχείο Crowne Plaza Athens, Αίθουσα Σωκράτης Α, Αθήνα.

¹³ Στις 21 Ιουνίου 2022 το Συμβούλιο και το Κοινοβούλιο κατέληξαν σε προσωρινή συμφωνία σχετικά με την υποβολή εκθέσεων βιωσιμότητας, την οποία προσυπέγραψαν οι εκπρόσωποι των κρατών μελών της ΕΕ στις 30 Ιουνίου 2022.

¹⁴ Ο όρος «πληροφορίες βιωσιμότητας» προκρίθηκε του όρου «μη χρηματοοικονομικές πληροφορίες», κυρίως γιατί η έκφραση «μη χρηματοοικονομικές» υποδήλωνε ότι οι σχετικές πληροφορίες δεν έχουν οικονομική σημασία.

Επίσης, με βάση το κανονιστικό πλαίσιο, οι ευρωπαϊκές επιχειρήσεις αλλά και επιχειρήσεις τρίτων χωρών με δραστηριότητα στην ΕΕ υποχρεούνται να εφαρμόζουν στην εταιρική τους στρατηγική μέτρα δέουσας επιμέλειας βιωσιμότητας (Sustainability due diligence)¹⁵, δηλαδή να εντοπίζουν, να προλαμβάνουν και να ενεργούν για τον μετριασμό, τον τερματισμό και τη λογιστική καταγραφή του αρνητικού αντικτύπου από παραβάσεις κανόνων προστασίας του περιβάλλοντος ή ανθρωπίνων δικαιωμάτων που προκύπτουν στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων τους ή αυτών των θυγατρικών τους ή κάθε άλλου συνεργαζόμενου μέρους στην αλυσίδα αξία τους.

ΟΔΗΓΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΟΒΟΛΗ ΕΚΘΕΣΕΩΝ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑΣ - CSRD		
ΕΤΟΣ ΑΝΑΦΟΡΑΣ	ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ	ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ
2024	2025	Μεγάλες και εισηγμένες εταιρείες που υπόκεινται ήδη στην NFRD
2025	2026	Μεγάλες και εισηγμένες εταιρείες που δεν υπόκεινται επί του παρόντος στην NFRD
2026	2027	Εισηγμένες ΜΜΕ (έκτος από τις πολύ μικρές)
2028	2029	Εταιρείες τρίτων χωρών με υποκαταστήματα/ θυγατρικές στο έδαφος της ΕΕ
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2026		Πρότυπα περιορισμένης διασφάλισης για τον καθορισμό των διαδικασιών ελέγχου
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2028		Πρότυπα εύλογης διασφάλισης

Πηγή: Ευρωπαϊκό Συμβούλιο

Επιπλέον, επεκτείνεται το πεδίο εφαρμογής των απαιτήσεων υποβολής εκθέσεων βιωσιμότητας σε όλες τις μεγάλες εταιρείες και όλες τις εταιρείες που είναι εισηγμένες σε ρυθμιζόμενες αγορές συμπεριλαμβανομένων των εισηγμένων μικρομεσαίων (εκτός από τις εισηγμένες πολύ μικρές επιχειρήσεις)¹⁶. Σημειώνεται ότι με την εφαρμογή της νέας οδηγίας

¹⁵ Ευρωπαϊκή πρόταση οδηγίας σχετικά με την εταιρική δέουσα επιμέλεια όσον αφορά τη βιωσιμότητα και για την τροποποίηση της οδηγίας (ΕΕ) 2019/193, COM(2022) 71 final. Η πρωτοβουλία της ΕΕ αποσκοπεί στην παροχή ενός εναρμονισμένου νομικού πλαισίου, δημιουργώντας ασφάλεια δικαίου και ισότιμους όρους ανταγωνισμού. Η Γαλλία πρωτοστάτησε το 2017 με τον νόμο «Duty of Vigilance», ενώ η Γερμανία θέσπισε το 2021 τον κανονισμό «Supply Chain Due Diligence Act».

¹⁶ Το νέο νομοθετικό πλαίσιο θα εφαρμόζεται σε περίπου 50.000 εταιρείες έναντι περίπου 11.000 που υπόκειται στους υφιστάμενους κανόνες της οδηγίας για τη δημοσιοποίηση μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών.

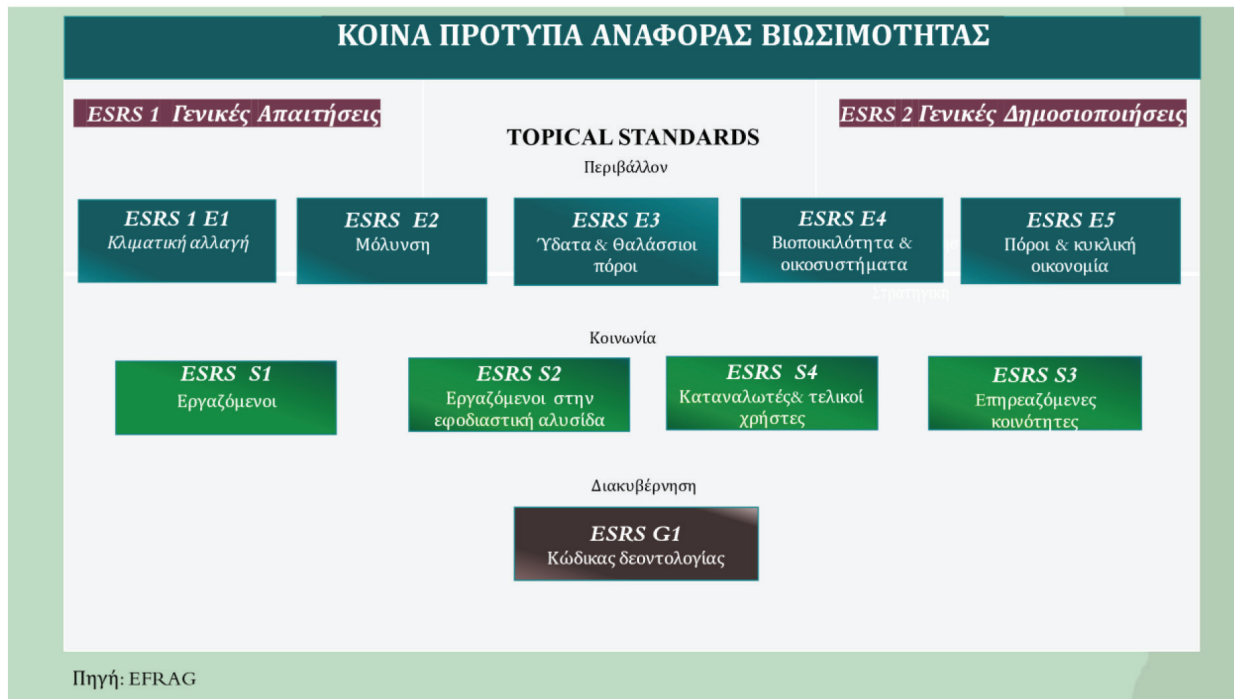

καταργείται η χρήση διακριτικής ευχέρειας, κατά την επιλογή προτύπων βιωσιμότητας, με τον καθορισμό υποχρεωτικών ενωσιακών προτύπων για τη δημοσιοποίηση και την πιστοποίηση των υποβαλλόμενων εκθέσεων, με στόχο να αποφευχθεί ένας νομικός κατακερματισμός εντός της ενιαίας αγοράς (harmonised approach) και να διασφαλιστεί η διαφάνεια, η αξιοπιστία και η συγκρισιμότητα των στοιχείων. Επίσης, διευκολύνεται η ευρεσιμότητα και η χρηστικότητα των υποβαλλόμενων πληροφοριών, με τη δημοσιοποίησή τους σε ειδικό τμήμα των εκθέσεων διαχείρισης των εταιρειών και σε ηλεκτρονικό μορφότυπο αναφοράς. **Οι υποβληθείσες πληροφορίες θα ελέγχονται και θα επισημαίνονται ψηφιακά, ώστε να μπορούν να τροφοδοτούν το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Σημείο Πρόσβασης (European Single Access Point – ESAP) που προβλέπεται στο σχέδιο δράσης για την Ένωση Κεφαλαιαγορών¹⁷.**

Η Συμβουλευτική Ομάδα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για θέματα χρηματοοικονομικής αναφοράς της ΕΕ (European Financial Reporting Advisory Group - EFRAG)¹⁸ έχει αναλάβει την ευθύνη ανάπτυξης ευρωπαϊκών προτύπων υποβολής εκθέσεων βιωσιμότητας (European Sustainability Reporting Standards - ESRS) με δημόσια εποπτεία και διαφάνεια, με εμπειρογνωμοσύνη και ισόρροπη συμμετοχή των σχετικών ενδιαφερόμενων μερών, και με επαρκή δημόσια χρηματοδότηση για τη διασφάλιση της ανεξαρτησίας της. Στις 23 Νοεμβρίου 2022, η EFRAG κατέθεσε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή την πρώτη δέσμη 12 σχεδίων Ευρωπαϊκών Προτύπων Αναφοράς Βιωσιμότητας (The First 12 set of draft ESRS), η οποία υπερβαίνει την αναφορά για τα περιβαλλοντικά ζητήματα και την κλιματική αλλαγή καλύπτοντας κοινωνικά θέματα και θέματα διακυβέρνησης.

¹⁷ Ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο: Ένωση Κεφαλαιαγορών για τα άτομα και τις επιχειρήσεις της - νέο σχέδιο δράσης, Δράση 1, σελ.7 COM(2020) 590.

¹⁸ European Lab – Project Task Force on Preparatory Work for the Elaboration of Possible EU Non-financial Reporting Standards - EFRAG 12 set of draft ESRS), η οποία υπερβαίνει την αναφορά για τα περιβαλλοντικά ζητήματα και την κλιματική αλλαγή καλύπτοντας κοινωνικά θέματα και θέματα διακυβέρνησης.

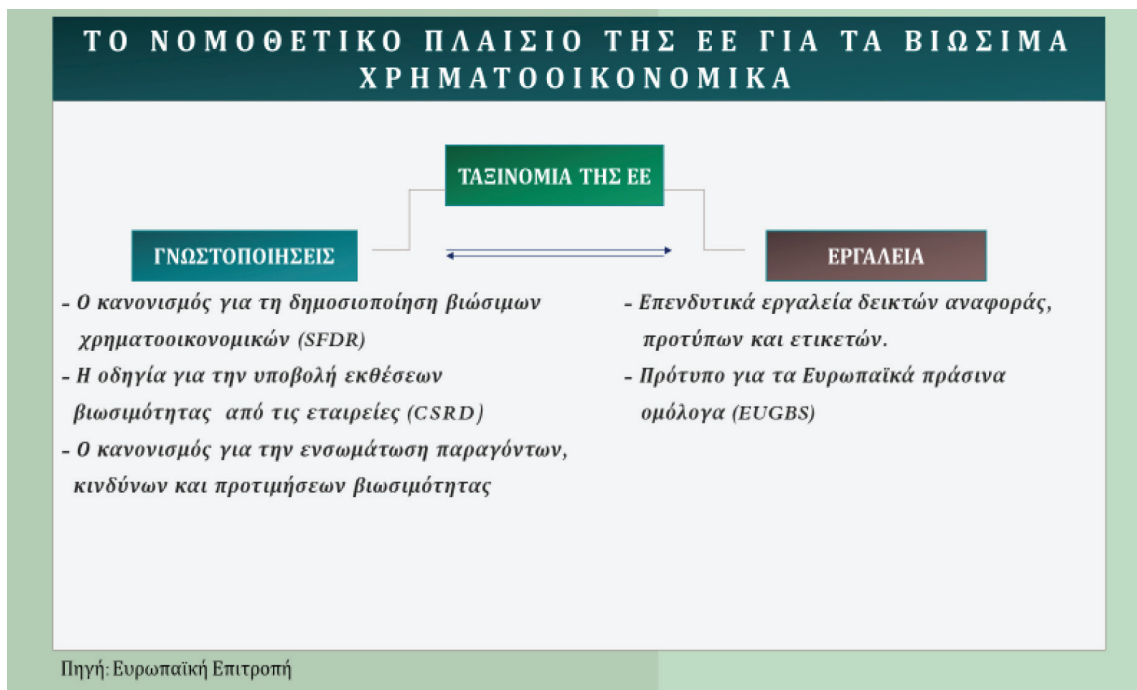
Ακολουθώντας, για την επίτευξη συνοχής μεταξύ των προτύπων υποβολής εκθέσεων βιωσιμότητας, των ευρωπαϊκών ρυθμιστικών τεχνικών προτύπων των Ευρωπαϊκών Εποπτικών Αρχών και των πολιτικών της Ένωσης¹⁹, η Επιτροπή υποχρεούται να υποβάλλει αίτημα γνωμοδότησης στην ομάδα εμπειρογνομόνων των κρατών μελών για τη βιώσιμη χρηματοδότηση²⁰ και στην κανονιστική επιτροπή λογιστικών θεμάτων σχετικά με τις τεχνικές συμβουλές της EFRAG²¹. Επίσης, αιτείται τη γνώμη των Ευρωπαϊκών Εποπτικών Αρχών (ESMA, EBA, EIOPA) κυρίως όσον αφορά τη συνέπεια με τον κανονισμό SFDR και τις σχετικές κατ' εξουσιοδότηση πράξεις. Τέλος, ζητείται η παροχή γνώμης του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Περιβάλλοντος (EEA), του Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (FRA), της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ECB), της Επιτροπής Ευρωπαϊκών Φορέων Εποπτείας των Ελεγκτών (CEAOB) και της Πλατφόρμας για τη Βιώσιμη Χρηματοδότηση. Σύμφωνα με το εγκριθέν κείμενο της CSRD, η Επιτροπή πρόκειται να θεσπίσει την πρώτη δέσμη προτύπων της ΕΕ, μέσω κατ' εξουσιοδότηση πράξεων, έως τις 30 Ιουνίου 2023 (άρθρο 29β).

¹⁹ Ο κανονισμός (ΕΕ)2021/1119 Ευρωπαϊκός Νόμος για το κλίμα (EU Climate Law), ο κανονισμός για την Ταξινόμηση, ο κανονισμός SFDR, ο κανονισμός για τα Πρότυπα των Δεικτών Αναφοράς για την Κλιματική Μετάβαση (Climate Transition Benchmark Standards Regulation), τα πρότυπα της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών Pillar 3 disclosure requirements κ.α

²⁰ Η ομάδα εμπειρογνομόνων των κρατών μελών για τα βιώσιμη χρηματοδότηση αναφέρεται στον άρθρο 24 του κανονισμού για την ταξινόμηση

²¹ Η κανονιστική επιτροπή λογιστικών θεμάτων αναφέρεται στον κανονισμό (ΕΚ) 1060/2002, για την εφαρμογή διεθνών λογιστικών προτύπων, ΕΕ L 243 της 11.9.2002.

Οι προτεινόμενες απαιτήσεις γνωστοποίησης βιωσιμότητας, των διαφόρων νομοθετημάτων, και ιδίως του κανονισμού για την ταξινόμια, του κανονισμού SFDR, και της οδηγίας CSRD σχεδιάζεται από την Επιτροπή να αποτελέσουν «μονοαπευθυντική διαδικασία», η οποία θα εξασφαλίζει μια ενιαία λύση για τη συμμόρφωση με τις σχετικές υποχρεώσεις. Οι κανόνες που θεσπίζονται στην κατ' εξουσιοδότηση πράξη του κανονισμού της ταξινόμιας [C\(2021\)4987](#) για το περιεχόμενο, τη μεθοδολογία και την παρουσίαση των πληροφοριών, κινούνται προς αυτή την κατεύθυνση, καθώς δίνεται στις μη χρηματοοικονομικές επιχειρήσεις η δυνατότητα να μεταφράσουν τα τεχνικά κριτήρια ελέγχου της κατ' εξουσιοδότηση πράξης για το κλίμα σε ποσοτικούς δείκτες οικονομικών επιδόσεων. Για παράδειγμα, με το άρθρο 8 παράγραφος 1 του κανονισμού για την ταξινόμια υποχρεώνονται οι επιχειρήσεις που υπόκεινται στην οδηγία NFRD και πλέον στην οδηγία CSRD να δημοσιεύουν πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο και τον βαθμό στον οποίο οι δραστηριότητες τους συνδέονται με περιβαλλοντικά βιώσιμες δραστηριότητες σύμφωνα με τα τεχνικά κριτήρια ελέγχου. Με το άρθρο 8 παράγραφος 2 ορίζεται ότι ειδικότερα, οι μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις δημοσιοποιούν το ποσοστό του κύκλου εργασιών των κεφαλαιουχικών δαπανών (CapEx) και των λειτουργικών δαπανών (OpEx) τους, το οποίο συνδέεται με δραστηριότητες που περιλαμβάνονται στην ταξινόμια.

Ημετατροπή των περιβαλλοντικών επιδόσεων σε χρηματοοικονομικούς δείκτες παρέχει συνεπώς στους επενδυτές και τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα διαφανείς και συγκρίσιμες πληροφορίες για την υποστήριξη των επενδυτικών και οικονομικών τους αποφάσεων.

Ο δείκτης κύκλου εργασιών (Turnover) αντιπροσωπεύει το ποσοστό του καθαρού κύκλου εργασιών που προκύπτει από προϊόντα ή υπηρεσίες που ευθυγραμμίζονται με την ταξινόμια (EU taxonomy-compliant share of turnover). Ο σχετικός δείκτης δείχνει μια στατική εικόνα της συμβολής του κύκλου εργασιών στους περιβαλλοντικούς στόχους.

$$\text{Ευθυγραμμισμένος κύκλος εργασιών} = \frac{\text{Ευθυγραμμισμένος κύκλος εργασιών}}{\text{Συνολικός κύκλος εργασιών}}$$

Ο βασικός δείκτης επιδόσεων CapEx αντιπροσωπεύει το ποσοστό των κεφαλαιουχικών δαπανών μιας δραστηριότητας που είτε είναι ήδη ευθυγραμμισμένη με την ταξινόμια είτε αποτελεί μέρος ενός σχεδίου για την επέκταση ή την επίτευξη ευθυγράμμισης με τη ταξινόμηση (Capital expenditure (CapEx) aligned with the EU taxonomy). Ο δείκτης CapEx παρέχει μια δυναμική και μακρόπνοη εικόνα του σχεδίου για τον μετασχηματισμό των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων.

$$= \frac{\text{Ευθυγραμμισμένο CapEx}}{\text{Κεφαλαιουχικές δαπάνες που σχετίζονται με ευθυγραμμισμένες δραστηριότητες}} \\ \text{Συνολικές κεφαλαιουχικές δαπάνες}$$

Ο βασικός δείκτης επιδόσεων λειτουργικών δαπανών αντιπροσωπεύει το ποσοστό των λειτουργικών δαπανών που συνδέονται με δραστηριότητες ευθυγραμμισμένες με την ταξινόμηση ή με το σχέδιο κεφαλαιουχικών δαπανών (Operating expenses (OpEx) aligned with the EU taxonomy). Οι λειτουργικές δαπάνες καλύπτουν τις άμεσες μη κεφαλαιουχικές δαπάνες που σχετίζονται με την έρευνα και ανάπτυξη, τα μέτρα ανακαίνισης, τη συντήρηση και άλλες άμεσες δαπάνες που αφορούν την καθημερινή εξυπηρέτηση των περιουσιακών στοιχείων των ενσώματων παγίων, οι οποίες είναι απαραίτητες για τη διασφάλιση της συνεχούς και αποτελεσματικής χρήσης των εν λόγω περιουσιακών στοιχείων κ.α.

$$= \frac{\text{Ευθυγραμμισμένο OpEx} \\ \text{Λειτουργικά έξοδα που σχετίζονται με την αγορά παραγωγή ευθυγραμμισμένων δραστηριοτήτων}}{\text{Συνολικές λειτουργικές δαπάνες}}$$

Σημειώνεται ότι, για τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα που υπόκεινται στις υποχρεώσεις δημοσιοποίησης προβλέπονται ειδικοί δείκτες επιδόσεων, με κυριότερο τον δείκτη πράσινων στοιχείων ενεργητικού (Green Asset Ratio- GAR) που εκφράζει το ποσοστό των ευθυγραμμισμένων με την ταξινόμια δραστηριοτήτων σε σύγκριση με το σύνολο των στοιχείων ενεργητικού των πιστωτικών ιδρυμάτων.

Η σχετική με το κλίμα κατ' εξουσιοδότηση πράξη της ταξινόμια της ΕΕ, η κατ' εξουσιοδότηση πράξη (ΕΕ) 2022/1288 του κανονισμού SFDR σχετικά με τα ρυθμιστικά τεχνικά πρότυπα (RTS -level I - level II), τα ενωσιακά πρότυπα για την υποβολή εκθέσεων βιωσιμότητας από τις εταιρείες, και σε ευρύτερο επίπεδο η ενσωμάτωση της αξιολόγησης των προτιμήσεων βιωσιμότητας των πελατών στις υφιστάμενες κατ' εξουσιοδότηση πράξεις της οδηγίας για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων (MiFID II, 2022) και της οδηγίας σχετικά με τη διανομή ασφαλιστικών προϊόντων (IDD, 2022) καθώς και οι τροποποιήσεις της οδηγίας φερεγγυότητα II (Solvency II, 2022) κ.α εντάσσονται στο πλαίσιο 15 γνωστοποιήσεων για την ενίσχυση των οικοσυστημάτων βιώσιμης χρηματοδότησης και αποτελούν μέρος μιας ευρύτερης στρατηγικής για τη διασφάλιση δίκαιης μετάβασης.

2. ΑΝΑΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ ΜΕΛΩΝ

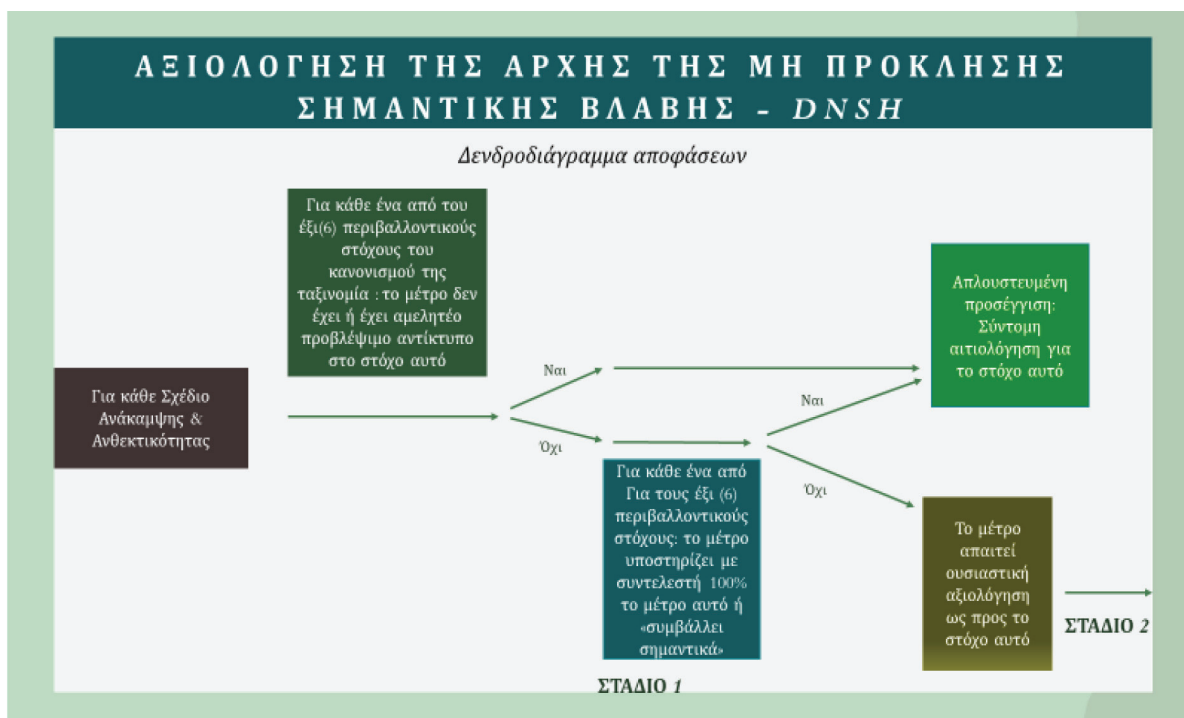
2.1 «Πράσινοι προϋπολογισμοί»

Η διασύνδεση μεταξύ δημοσιονομικών εργαλείων και στόχων βιώσιμης ανάπτυξης σχεδιάζεται με την προώθηση των «πράσινων» δημοσιονομικών πολιτικών, μέσω των οποίων επιδιώκεται η ενίσχυση της αποτελεσματικότητας, της λογοδοσίας και της διαφάνειας των πολιτικών, καθώς και της κοινοβουλευτικής εποπτείας των εθνικών προσπαθειών. Εργαλεία «green budgeting» ενσωματώνονται ήδη στον ετήσιο κύκλο προϋπολογισμού της ΕΕ, στην εφαρμογή του Πολυετούς Δημοσιονομικού Πλαισίου 2021-2027 (EU's Multiannual Financial Framework for 2021-2027), στον Μηχανισμό Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (Recovery and Resilience Facility – RRF, NGEU), αλλά και στις νέες Κατευθυντήριες Γραμμές σχετικά με τα Σχέδια RRFs στο πλαίσιο του REPowerEU (Guidance on Recovery and Resilience Plans in the context of REPowerEU, 2023). Στις σημαντικές

πρωτοβουλίες αναπροσανατολισμού των χρηματοδοτικών ροών περιλαμβάνεται και το πρόγραμμα ομολόγων NextGenerationEU, που αποτελεί ένα κεντρικό εργαλείο χρηματοδότησης της βιώσιμης ανάκαμψης²².

Βάσει του κανονισμού του RRF όλα τα σχέδια τα οποία περιλαμβάνονται στα εθνικά σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (National Recovery and Resilience Plans – NRRPs) δε θα πρέπει να δημιουργούν σημαντική επιβάρυνση σε οποιονδήποτε από τους περιβαλλοντικούς στόχους κατά την έννοια του άρθρου 17 του κανονισμού για την ταξινόμια, **ενώ προβλέπεται η χρηματοδοτική στήριξη μόνο μέτρων που σέβονται την αρχή της μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης.**

²² Τον Οκτώβριο του 2021 εκδόθηκε το πρώτο ευρωπαϊκό πράσινο ομόλογο NextGenerationEU, το οποίο ενσωματώνει τις αρχές της ICMA. Πληροφορίες σχετικά με την κατανομή των σχετικών εσόδων είναι διαθέσιμες, σε πραγματικό χρόνο, στο πλαίσιο του διαδικτυακού Πίνακα Δεικτών για τα Πράσινα ομόλογα (NextGenerationEU Green Bond Dashboard), μέσω της λειτουργίας του οποίου καθιερώνεται ένας μηχανισμός διαφάνειας στη χρηματοδότηση. Η στρατηγική αυτή κατεύθυνση αναμένεται να ενισχυθεί περαιτέρω στο πλαίσιο της νέας εντολής της Πλατφόρμα για τη Βιώσιμη Χρηματοδότηση μέσω της υποβολής τακτικών σχετικών εκθέσεων.

Για την επίτευξη, όμως των στόχων που ορίζονται στον Ευρωπαϊκό Νόμο για το Κλίμα, στο 8ο Πρόγραμμα Δράσης για το Περιβάλλον, στη Στρατηγική για τη Βιοποικιλότητα με ορίζοντα το 2030, στην πρόταση νόμου για την Αποκατάσταση της Φύσης κρίνεται αναγκαία μια πιο φιλόδοξη ενσωμάτωση της διάστασης του κλίματος και της βιοποικιλότητας, στα εθνικά σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας. Ο RRF ενσωματώνει κριτήρια του κανονισμού για την ταξινομία, χρησιμοποιώντας την αρχή της μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης, χωρίς ωστόσο να απαιτείται η χρήση των κριτηρίων που ορίζονται στις κατ' εξουσιοδότηση πράξεις της ταξινόμησης²³. **Επιπρόσθετα, πέρα από τις μεθοδολογίες παρακολούθησης του ποσοστού του προϋπολογισμού που δαπανάται για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής, είναι απαραίτητο να αναπτυχθούν και οι μεθοδολογίες παρακολούθησης των δαπανών για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή.**

Επιπλέον, η Επιτροπή προχώρησε στη διαμόρφωση ενός Πλαισίου Αναφοράς για τους Πράσινους Προϋπολογισμούς (Green Budgeting Reference Framework - GBRF). Το προτεινόμενο πλαίσιο αναμένεται να αποτελέσει βασική εργαλειοθήκη για τα κράτη μέλη που επιθυμούν είτε να επαναπροσανατολίσουν τον εθνικό προϋπολογισμό τους σε «πράσινες» προτεραιότητες είτε να αναβαθμίσουν τις τρέχουσες πρακτικές τους. Τα εναρμονισμένα κριτήρια για τις περιβαλλοντικά βιώσιμες οικονομικές δραστηριότητες θα επιτρέψουν τον προσδιορισμό του βαθμού περιβαλλοντικής βιωσιμότητάς τους, παράγοντας χρήσιμα ποσοτικά και ποιοτικά δεδομένα για τη χάραξη ή την επικαιροποίηση των εθνικών οδικών χαρτών μετάβασης²⁴.

Η Γαλλία είναι η πρώτη χώρα της ΕΕ που ενσωμάτωσε στον Κρατικό Προϋπολογισμό της και στο Σχέδιο «Ανάκαμψη για τη Γαλλία», και τις έξι περιβαλλοντικές διαστάσεις του κανονισμού για την ταξινομία (Rapport sur l'impact environnemental du budget de l'Etat, PLF 2021)²⁵. **Η κατάρτιση «πράσινων προϋπολογισμών», σε καμία περίπτωση, δεν πρέπει να εξαντλείται σε μια άσκηση tick, δηλαδή σε μια απλή κατηγοριοποίηση των προγραμμάτων του προϋπολογισμού ως προς την περιβαλλοντική διάσταση (θετική- ουδέτερη-αρνητική), αλλά πρέπει να αποτελέσει σημαντικό εργαλείο στρατηγικού σχεδιασμού που θα καθοδηγεί κεντρικές πολιτικές.**

²³ Για την εφαρμογή της αρχής της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» για τους σκοπούς του RRF, η Επιτροπή δημοσίευσε ειδική τεχνική καθοδήγηση, 2021/C 58/01, ΕΕ C 58 της 18.2.2021

²⁴ Οι κατευθυντήριες γραμμές του GBRF συμπληρώνουν το πιο γενικό πλαίσιο της Συνεργασίας του Παρισιού για την Περιβαλλοντική Διάσταση στον Προϋπολογισμό (Paris Collaborative on Green Budgeting) που αποτελεί πρωτοβουλία του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης.

²⁵ Εργαλεία «πράσινου» προϋπολογισμού εφαρμόζονταν και προγενέστερα από την Ιρλανδία, τη Φιλανδία, την Ιταλία, τη Σουηδία, τη Δανία κ.α αλλά στηρίζονταν σε άλλες ταξινομήσεις, για παράδειγμα των Ηνωμένων Εθνών.

Η περαιτέρω ένταξη ζητημάτων περιβαλλοντικής βιωσιμότητας επιδιώκεται και με την ενσωμάτωση στους εθνικούς προϋπολογισμούς της πρόταση τροποποίησης του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 691/2011 σχετικά με την εισαγωγή νέων ενοτήτων περιβαλλοντικών οικονομικών λογαριασμών, βάσει του νέου στατιστικού πλαισίου των Ηνωμένων Εθνών (new statistical framework). **Οι περιβαλλοντικοί οικονομικοί λογαριασμοί αποτελούν ένα πολυλειτουργικό πλαίσιο κανόνων και εργαλείων που συγκεντρώνει οικονομικά και περιβαλλοντικά στοιχεία και μετρά τη συμβολή του περιβάλλοντος στην οικονομία και τον αντίκτυπο της οικονομίας στο περιβάλλον κατά τρόπο συνεπή και συμβατό με τις μακροοικονομικές στατιστικές (εθνικοί λογαριασμοί).** Η πρόταση εισάγει τρεις νέες ενότητες περιβαλλοντικών λογαριασμών:

- λογαριασμοί δασών,
- λογαριασμοί οικοσυστημάτων,
- λογαριασμοί επιδοτήσεων και παρόμοιων μεταβιβάσεων.

Τα παραγόμενα στοιχεία πρόκειται να ενισχύσουν τόσο τον «πράσινο» προσανατολισμό του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, στο πλαίσιο του οποίου ήδη δημοσιεύονται ετήσιες ανά χώρα εκθέσεις για τους **SDGs (SDG Country Overview)**, όσο και την παρακολούθηση της υλοποίησης των εθνικά καθορισμένων συνεισφορών (NDCs) σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στη Συμφωνία του Παρισιού.

2.2 Βιωσιμότητα ως πυλώνας της διαχείρισης κινδύνου

Σε παγκόσμιο, ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο διαφαίνεται η ανάγκη να ενισχυθεί η συνοχή της βάσης των επιστημονικών δεδομένων, των πολιτικών και των πρακτικών μεταξύ της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή και της μείωσης του κλιματικού κινδύνου συμβάλλοντας έτσι στην καλύτερη ετοιμότητα και αντιμετώπιση των φυσικών καταστροφών, καθώς και στη βιώσιμη ανάπτυξη²⁶. Επί του παρόντος τα εθνικά δημοσιονομικά πλαίσια της ΕΕ ενσωματώνουν ελάχιστα τους δημοσιονομικούς κινδύνους της διαχείρισης καταστροφών (Disaster risk management). Ωστόσο, όπως, επισημαίνεται στην Νέα Στρατηγική της ΕΕ για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή, οι διαδικασίες διαχείρισης του κλιματικού κινδύνου πρέπει να αντικατοπτρίζονται στον δημοσιονομικό σχεδιασμό, καθώς και στις διοικητικές και θεσμικές ρυθμίσεις²⁷. Δεδομένου αυτού, απαιτείται η

²⁶ Το Πλαίσιο Σεντάι για την Μείωση του Κινδύνου Καταστροφών (Sendai Framework for Disaster Risk Reduction 2015-2030) αναγνωρίζει τον πρωταρχικό ρόλο του κράτους στη μείωση του κινδύνου καταστροφών, και ταυτόχρονα την ευθύνη όλων των αρμόδιων φορέων, συμπεριλαμβανομένων των τοπικών αρχών στη μείωση του κινδύνου.

²⁷ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, (2021), «Διαμορφώνοντας μια Ευρώπη ανθεκτική στην κλιματική αλλαγή – η νέα στρατηγική της ΕΕ για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή», COM(2021) 82 final, Βρυξέλλες.

ανάπτυξη σχετικών εργαλείων και υποδειγμάτων που θα συμβάλλουν στην εκτίμηση των επιπτώσεων, της τρωτότητας και του κινδύνου που σχετίζεται με το κλίμα. Ακολούθως, η εκπόνηση σεναρίων ανάλυσης κινδύνου θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί ως βάση για τις ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων (Stress test exercises). Η ενσωμάτωση ποσοτικοποιημένων εκτιμήσεων για τον κίνδυνο φυσικών καταστροφών κατά τον δημοσιονομικό σχεδιασμό, δύναται συντελέσει στην άμεση διάθεση κεφαλαίων στις περιπτώσεις αντιμετώπισης φυσικών καταστροφών, αλλά και στην ανάπτυξη, στην εφαρμογή, και στην παρακολούθηση τοπικών, τομεακών, περιφερειακών ή εθνικών στρατηγικών σχεδίων ή μέτρων για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας και της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή. Σημειώνεται ότι στις περιβαλλοντικά βιώσιμες οικονομικές δραστηριότητες που προστέθηκαν στο σχέδιο τροποποίησης της κατ' εξουσιοδότηση πράξης για το κλίμα (ΕΕ) 2021/2139), του κανονισμού για την ταξινόμια, συμπεριλήφθηκε και η διαχείριση του κινδύνου καταστροφών.

2.3 Ανακατεύθυνση των δημοσιονομικών πολιτικών προς βιώσιμες επενδύσεις

Όσον αφορά, τη χρηματοδότηση των οδικών χαρτών μετάβασης προς την κλιματική ουδετερότητα, πέρα από τα χρηματοδοτικά προγράμματα που προαναφέρθηκαν, στον δεύτερο πυλώνα του Βιομηχανικού Σχεδίου της Πράσινης Συμφωνίας για την εποχή των μηδενικών καθαρών εκπομπών (A Green Deal Industrial Plan for the Net- Zero Age) που παρουσίασε η Επιτροπή την 1η Φεβρουαρίου 2023, προβλέπεται η αναθεώρηση του Προσωρινού Πλαισίου Κρίσης για τη λήψη μέτρων κρατικής ενίσχυσης (Temporary Crisis Framework – TCF) με τη μετατροπή του σε Προσωρινό Πλαίσιο Κρίσης και Μετάβασης (Temporary Crisis and Transition Framework- TCTF). **Η ευελιξία του ρυθμιστικού πλαισίου κρατικών ενισχύσεων για τη στήριξη μιας οικονομίας μηδενικού ισοζυγίου εκπομπών αναμένεται να ενδυναμωθεί με τον Γενικό Κανονισμό Απαλλαγής κατά Κατηγορία που βρίσκεται υπό αναθεώρηση (General Block Exemption Regulation – GBER), και ο οποίος επιτρέπει στα κράτη μέλη να εφαρμόζουν άμεσα μέτρα ενίσχυσης, χωρίς να υποχρεούνται να κοινοποιούν εκ των προτέρων στην Επιτροπή για τη χορήγηση σχετικής έγκρισης.**

Επιπλέον, η Επιτροπή απαντώντας στο αίτημα που της απηύθυνε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο για τη δημιουργία ενός διαρθρωτικού πλαισίου που θα ανταποκρίνεται στις φιλοδοξίες της Ευρώπης για το κλίμα, προτίθεται να προτείνει στην αναθεώρηση του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου

πριν από το καλοκαίρι του 2023, ένα Ταμείο Ευρωπαϊκής Κυριαρχίας (European Sovereignty Fund), με στόχο τη χρηματοδότηση πολυκρατικών έργων σε στρατηγικούς τομείς. Βραχυπρόθεσμα, ο πράσινος μετασχηματισμός θα εξακολουθήσει να στηρίζεται, στο πρόγραμμα InvestEU, στο Ταμείο Καινοτομίας (Innovation Fund), στο Ευρωπαϊκό Ταμείο Συνοχής κ.α, μεσοπρόθεσμα, όμως επιδιώκεται η διασφάλιση της πρόσβασης όλων των κρατών μελών σε στρατηγικά έργα, ώστε να αποτραπεί ο δυνητικός κίνδυνος που συνεπάγεται η άνιση διαθεσιμότητα κρατικών ενισχύσεων. Τα πολυκρατικά έργα και η χρηματοδότηση της «συνανάπτυξης καινοτόμων πράσινων τεχνολογιών» αντί της «μεταφοράς» είναι απαραίτητα για τη δίκαιη μετάβαση προς τη βιώσιμη ανάπτυξη.

Η προσέγγιση Ομάδα Ευρώπη (Team Europe approach) που προωθείται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, μετά την κρίση του Covid-19 και η οποία περιλαμβάνει θεσμικά όργανα της ΕΕ, τα κράτη μέλη, αναπτυξιακούς χρηματοδοτικούς φορείς κ.α θα μπορούσε να διαδραματίσει καθοριστικό ρόλο τόσο στην ενίσχυση της κλιματικής διπλωματίας της ΕΕ όσο και στην εμβάθυνση της συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών και όλων των τομεακών και διατομεακών πολιτικών, με στόχο την οικοδόμηση ενός κοινού πλαισίου σχετικά με την επιχειρησιακή εφαρμογή και τους κανόνες διαφάνειας της διεθνούς χρηματοοικονομικής αρχιτεκτονικής για τη βιώσιμη ανάπτυξη.

3. ΔΙΕΘΝΗΣ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΓΚΛΙΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΤΥΠΩΝ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑΣ

3.1 Διεθνή πρότυπα αναφοράς για την κλιματική αλλαγή

Η προώθηση ενός φιλόδοξου χάρτη πορείας στον τομέα των βιώσιμων χρηματοοικονομικών απαιτεί τη σύγκλιση των παγκόσμιων προσεγγίσεων για την παρακολούθηση των στρατηγικών για το κλίμα και τη βιωσιμότητα. Στην τελική έκθεση της Ειδικής Ομάδας για τη Δημοσιοποίηση Χρηματοοικονομικών Πληροφοριών σχετικών με το Κλίμα (Task Force on Climate – related Financial Disclosures -TCFD), του Συμβουλίου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας της Ομάδας των Είκοσι (G20), που δημοσιεύθηκε το 2017, διατυπώνονται συστάσεις σχετικά με τα βασικά στοιχεία που πρέπει να γνωστοποιούνται όσον αφορά τον αντίκτυπο της κλιματικής αλλαγής στη χρηματοδότηση. Με τον τρόπο αυτό η TCFD έχει θεσπίσει ένα πλαίσιο που βοηθά τις επιχειρήσεις να κατανοήσουν τους χρηματοοικονομικούς κινδύνους που σχετίζονται με το κλίμα, ενώ ενθαρρύνει τη δημοσιοποίηση των σχετικών πληροφοριών.

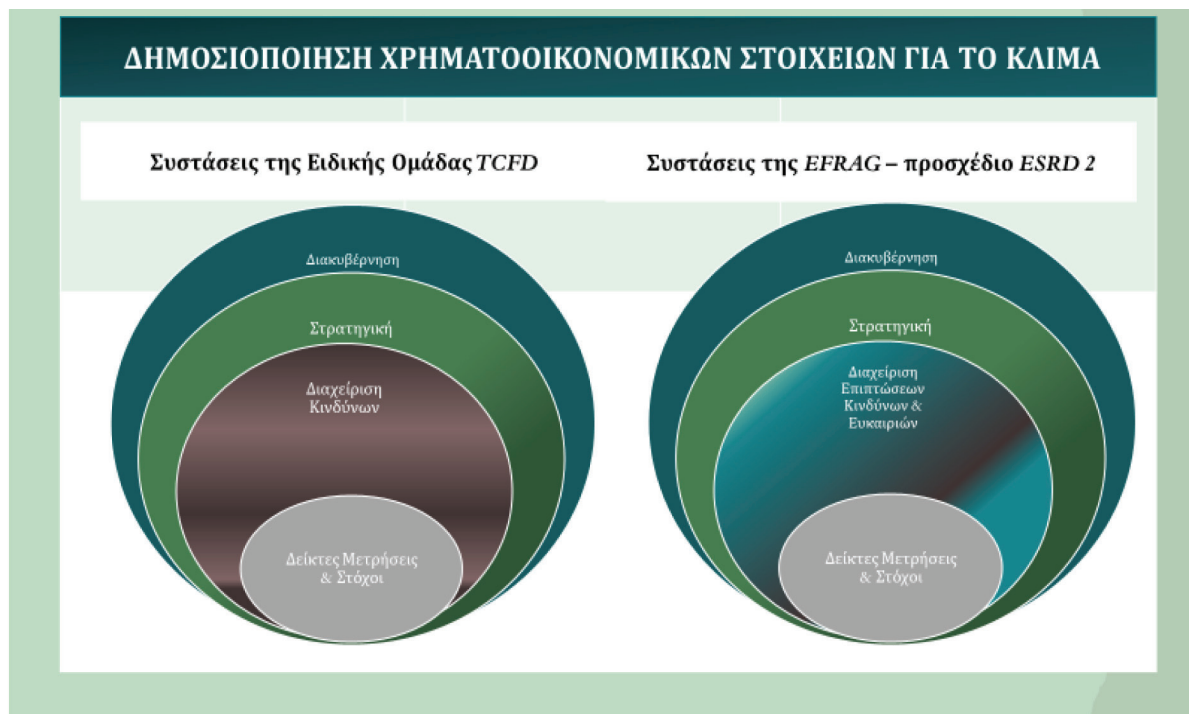

Οι συστάσεις της Ομάδα Δράσης διαρθρώνονται γύρω από τέσσερις θεματικούς τομείς που αντιπροσωπεύουν βασικά στοιχεία του τρόπου λειτουργίας των οργανισμών: Διακυβέρνηση, Στρατηγική, Διαχείριση κινδύνων και Μετρήσεις και στόχοι. Οι γενικές αυτές συστάσεις υποστηρίζονται από προτεινόμενες γνωστοποιήσεις που παρέχουν στους επενδυτές, και όχι μόνο, το κατάλληλο πλαίσιο στοιχείων για να κατανοήσουν τον τρόπο με τον οποίο οι οργανισμοί αναφοράς αξιολογούν τους κινδύνους και τις ευκαιρίες που σχετίζονται με το κλίμα:

- Διακυβέρνηση (Governance): δημοσιοποίηση της διακυβέρνησης του οργανισμού σχετικά με τους κινδύνους και τις ευκαιρίες που σχετίζονται με το κλίμα.
- Στρατηγική (Strategy): δημοσιοποίηση των πραγματικών και δυνητικών επιδράσεων των κλιματικών κινδύνων και ευκαιριών στις επιχειρηματικές δραστηριότητες, τη στρατηγική και τον χρηματοδοτικό σχεδιασμό.
- Διαχείριση Κινδύνων (Risk Management): δημοσιοποίηση του τρόπου με τον οποίο ο οργανισμός εντοπίζει αξιολογεί και διαχειρίζεται τους κλιματικούς κινδύνους.
- Δείκτες Μέτρησης και Στόχοι (Metrics and Targets): δημοσιοποίηση των δεικτών μέτρησης και των στόχων που χρησιμοποιούνται για την αξιολόγηση και τη διαχείριση των σχετικών κλιματικών κινδύνων και ευκαιριών.

Οι παραπάνω κατευθυντήριες συστάσεις της TCFD αναγνωρίζονται ευρέως ως έγκυρη καθοδήγηση και ενσωματώνονται στα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (International Financial Reporting Standards -IFRS). Τα σχέδια Ευρωπαϊκών Προτύπων Εταιρικής Βιωσιμότητας ESRS, ακολουθούν, επίσης τις προτεινόμενες κατευθύνσεις γραμμές με τις αναγκαίες ωστόσο προσαρμογές, ώστε να ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις της προσέγγισης της διπλής σημαντικότητας που ορίζονται στο πλαίσιο της οδηγία CSRD (διακυβέρνηση, στρατηγική, διαχείριση επιπτώσεων, κινδύνων και ευκαιριών (Impact, Risk and Opportunity Management – IRO) – δείκτες μέτρησης και στόχοι).

Πέρα από την Ειδική Ομάδα – TCFD και τη Συμβουλευτική Ομάδα - EFRAG, βρίσκονται σε εξέλιξη και άλλες πρωτοβουλίες σχετικά με τα πρότυπα υποβολής εκθέσεων βιωσιμότητας:

- Το Συμβούλιο Διεθνών Προτύπων Βιωσιμότητας (International Sustainability Standards Board – ISSB), δημοσίευσε δύο νέα Πρότυπα Γνωστοποίησης Αειφορίας IFRS (*IFRS S1 General Requirements for Disclosure of Sustainability – related Financial Information, IFRS S2 Climate- related Disclosures*) μέσω των οποίων επιδιώκεται η ανάπτυξη μιας παγκόσμιας αποδεκτής βάσης αναφοράς στη διαχείριση της μακροπρόθεσμης εταιρικής αξίας. Η διαβούλευση των παραπάνω προτύπων έχει ολοκληρωθεί, ενώ αναμένεται η οριστικοποίησή τους το δεύτερο τρίμηνο του 2023.
- Η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής - SEC (Securities and Exchange Commission, USA), δημοσίευσε ένα σύνολο νέων κανόνων για την ενίσχυση και την τυποποίηση των γνωστοποιήσεων που αφορούν στους κινδύνους και στις δεσμεύσεις για το κλίμα. Οι προτεινόμενοι κανόνες βασίζονται σε συστάσεις της TCFD και του Πρωτοκόλλου για τα αέρια του θερμοκηπίου (Greenhouse Gas Protocol). Η ανοιχτή διαβούλευση ολοκληρώθηκε στις 17 Ιουνίου 2022 και εκκρεμεί η δημοσίευση του τελικού κειμένου.

• Το Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων του Δημόσιου Τομέα (International Public Sector Accounting Standards Board – IPSASB)²⁸, τον Μάιο του 2022, ξεκίνησε παγκόσμια διαβούλευση (Consultation Paper: *Advancing Public Sector Sustainability Reporting*) **σχετικά με την ανάπτυξη ενός πλαισίου υποβολής εκθέσεων βιωσιμότητας για τον δημόσιο τομέα.** Στο έγγραφο προσδιορίζονται οι παράγοντες που καθοδηγούν την υποβολή εκθέσεων βιωσιμότητας από τον δημόσιο τομέα ως εξής:

- παγκόσμιο δημόσιο συμφέρον,
- σημαντικές οικονομικές, περιβαλλοντικές, κοινωνικές και σχετικές με τη διακυβέρνηση επιπτώσεις και
- σημασία των κεφαλαιαγορών.

Η υποβολή εκθέσεων βιωσιμότητας στο δημόσιο τομέα υστερεί σημαντικά σε σχέση με τον ιδιωτικό τομέα παρά το γεγονός ότι ο δημόσιος τομέα έχει μεγάλη περιβαλλοντική επίδραση στις περισσότερες οικονομίες. Για την ανατροφοδότηση των παραπάνω κύριων προτάσεων ενθαρρύνεται η συνεργασία μεταξύ του IPSASB και άλλων διεθνών φορέων καθορισμού προτύπων, ιδίως του Διεθνούς Συμβουλίου Προτύπων Βιωσιμότητας - ISSB και της Πρωτοβουλίας Global Reporting Initiative -GRI. Με τον τρόπο αυτό διασφαλίζεται ότι οι νέες κατευθυντήριες γραμμές ανταποκρίνονται στις ανάγκες εκσυγχρονισμού των υφιστάμενων πλαισίων στον δημόσιο τομέα, μεγιστοποιώντας παράλληλα τη συνέπεια με τα πρότυπα βιωσιμότητας παγκοσμίως.

3.2 Διεθνή πρότυπα αναφοράς για την βιοποικιλότητα

Σε παγκόσμιο, ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο, διαφαίνεται η ανάγκη να ενισχυθεί η συνοχή μεταξύ της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή και της βιοποικιλότητας. Μάλιστα, η πολιτική δέσμευση για την προστασία της βιοποικιλότητας ενδυναμώνεται σημαντικά μετά τη Διάσκεψη των Συμβαλλόμενων Μερών της Σύμβασης του ΟΗΕ (Conference of the Parties COP 15) στο Μόντρεαλ του Καναδά, όπου 195 χώρες ενέκριναν το Παγκόσμιο Πλαίσιο του Κουνμίνγκ – Μόντρεαλ για τη Βιοποικιλότητα (Kunming-Montreal Global Biodiversity Framework)²⁹, καθώς και τη νέα παγκόσμια συμφωνία για την προστασία της Βιοποικιλότητας σε Ύδατα

²⁸ Το Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων του Δημόσιου Τομέα έχει αναπτύξει τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα Δημόσιου Τομέα IPSAS, διεθνή λογιστικά πρότυπα σε δεδουλευμένη βάση για το δημόσιο τομέα.

²⁹ Απόφαση των Συμβαλλόμενων Μερών για τη Βιοποικιλότητα, «Mechanisms for planning, monitoring, reporting and review», 19 Δεκεμβρίου 2022.

εκτός Εθνικής Δικαιοδοσίας (Biodiversity Beyond National Jurisdiction-BBNJ), η οποία συμφωνήθηκε κατά την 5η Διακυβερνητική Διάσκεψη στη Νέα Υόρκη. Η Συνθήκη για την ανοιχτή θάλασσα αποσκοπεί στην προστασία των ωκεανών, την αντιμετώπιση της υποβάθμισης του περιβάλλοντος, την αντιμετώπιση της κλιματικής απειλής, και την πρόληψη της απώλειας βιοποικιλότητας. Για την επίτευξη της μακροπρόθεσμης βιώσιμης ανάκαμψης της φύσης κατά την επόμενη δεκαετία καθορίζονται οι παρακάτω γενικοί στόχοι:

- *αποκατάσταση του 30 % των υποβαθμισμένων οικοσυστημάτων παγκοσμίως (στην ξηρά και τη θάλασσα) έως το 2030,*
- *διατήρηση και διαχείριση του 30 % των περιοχών (χερσαίων, εσωτερικών υδάτων, παράκτιων και θαλάσσιων) έως το 2030,*
- *αναχαίτηση της εξαφάνισης των γνωστών ειδών, με μείωση του κινδύνου και του ρυθμού εξαφάνισης των ειδών στο ένα δέκατο έως το 2050,*
- *μείωση του κινδύνου από τα φυτοφάρμακα κατά τουλάχιστον 50% έως το 2030,*
- *αύξηση της χρηματοδότησης για τη δράση υπέρ της βιοποικιλότητας σε τουλάχιστον 200 δισ. δολάρια ετησίως έως το 2030.*

Τα κράτη μέλη θα πρέπει να εκπονήσουν επικαιροποιημένες εθνικές στρατηγικές για τη βιοποικιλότητα, θέτοντας χωρίς καθυστέρηση σε εφαρμογή αποτελεσματικά μέτρα, και ενσωματώνοντας τη βιοποικιλότητα στο σύνολο των πολιτικών των μελών, με τη σταδιακή ευθυγράμμιση όλων των σχετικών δημόσιων και ιδιωτικών δράσεων με τους σκοπούς του Πλαισίου (Target 14). Επιπλέον, προβλέπεται η λήψη όλων των απαραίτητων νομικών, διοικητικών και πολιτικών μέτρων, ώστε οι επιχειρήσεις και τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα να παρακολουθούν, να αξιολογούν και να γνωστοποιούν τους κινδύνους, τις εξαρτήσεις και τις επιπτώσεις τους στη βιοποικιλότητα (Target 15). Μέσω πρωτοβουλιών, όπως, της Ειδικής Ομάδας για τις Χρηματοοικονομικές Γνωστοποιήσεις που σχετίζονται με τη Φύση (Task force for Nature Related Financial Disclosures- TNFD), της Πρωτοβουλίας Science Based Targets – SBTi, του Science-Based Target Network, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Aligning Accounting Approaches for Nature κ.α επηρεάζεται σημαντικά η παγκόσμια πρακτική και ενδυναμώνεται η προσπάθεια για την ανάπτυξη παγκόσμιων προτύπων υποβολής εκθέσεων.

Πρόσφατα, η Παγκόσμια Πρωτοβουλία Αναφοράς – GRI ανακοίνωσε την έναρξη των εργασιών για την επικαιροποίηση του προτύπου GRI:304 Biodiversity, ενώ το Συμβούλιο Διεθνών Προτύπων Βιωσιμότητας - ISSB σχεδιάζει την ενσωμάτωση της φύσης στις γνωστοποιήσεις για το κλίμα (IFRS Sustainability Disclosures Standards). Τα παραπάνω διεθνή πρότυπα αναμένεται να προσφέρουν μια πλήρη και ισχυρή σειρά γνωστοποιήσεων βιοποικιλότητας για την αξιολόγηση των εταιρικών επιδόσεων. Στην ΕΕ το αντίστοιχο πλαίσιο λογοδοσίας και διαφάνειας ενισχύεται τόσο με το πρότυπο της EFRAG, ESRS1, E4 Βιοποικιλότητα & Οικοσυστήματα, το οποίο βασίζεται στη μεθοδολογία που χρησιμοποιείται από την Ειδική Ομάδα για τις Χρηματοοικονομικές Γνωστοποιήσεις που σχετίζονται με τη Φύση -TNFD, όσο και με τις κατ' εξουσιοδότηση πράξεις της ταξινόμησης για τη βιοποικιλότητα και τα οικοσυστήματα.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Παρά το γεγονός ότι, τα τελευταία χρόνια συντελείται σημαντική πρόοδος στην ανάπτυξη αξιόπιστων οικοσυστημάτων για τη χρηματοδότηση της πράσινης μετάβασης, εξακολουθούν να υφίστανται σημαντικές προκλήσεις, σχετικά με την εφαρμογή της διττής φιλοδοξίας για την επίτευξη τόσο των SDGs όσο και των κλιματικών και περιβαλλοντικών στόχων. Η περαιτέρω ενίσχυση της ευρωπαϊκής στρατηγικής βιώσιμης χρηματοδότησης, αναμένεται με την οριστικοποίηση της κατ' εξουσιοδότηση πράξης για τους υπόλοιπους τέσσερις περιβαλλοντικούς στόχους του κανονισμού της ταξινόμησης (Environmental Delegated Act), με την οποία θα καθορίζονται τεχνικά κριτήρια ελέγχου για τον προσδιορισμό των προϋποθέσεων υπό τις οποίες οι περιβαλλοντικά βιώσιμες οικονομικές δραστηριότητες θεωρείται ότι συμβάλλουν:

- στη βιώσιμη χρήση και προστασία των υδάτων και των θαλάσσιων πόρων,
- στη μετάβαση σε μια κυκλική οικονομία,
- στην πρόληψη και τον έλεγχο της ρύπανσης,
- στην προστασία και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας, και των οικοσυστημάτων.

Στα εργαλεία ενίσχυσης της υφιστάμενης εργαλειοθήκης για τη βιώσιμη χρηματοδότηση εντάσσεται και η προσωρινή συμφωνία μεταξύ των διαπραγματευτών του Συμβουλίου και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για

τον κανονισμό των Ευρωπαϊκών πράσινων ομολόγων (European green bonds)³⁰. Το «ευρωπαϊκό πράσινο ομόλογο» (European Green Bond Standard – EUGBS)³¹ βασίζεται σε πρότυπα, όπως, οι Αρχές Πράσινων Ομολόγων της Διεθνούς Ένωσης Κεφαλαιαγορών (International Capital Market Association (ICMA) Green Bond Principles) και το Πρότυπο Κλιματικών Ομολόγων της Πρωτοβουλίας για τα Κλιματικά Ομόλογα (Climate Bonds Initiative's Climate Bonds Standard), ωστόσο απαιτείται η πλήρης ευθυγράμμιση του με τα τομεακά κριτήρια του κανονισμού για τη ταξινόμια και η διάθεση του 100% των κεφαλαίων που αντλούνται σε οικονομικές δραστηριότητες που πληρούν τις απαιτήσεις του εν λόγω κανονισμού³².

Συνολικά, η θέσπιση ενιαίων κανόνων και απαιτήσεων ποιότητας αναμένεται να διευκολύνει τον εντοπισμό περιβαλλοντικά βιώσιμων επενδύσεων, και να μειωθεί ο κίνδυνος προβολής ψευδοοικολογικής ταυτότητας. Η ταξινόμια της ΕΕ πρόκειται να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στη δημιουργία του προτύπου πράσινων ομολόγων της ΕΕ, όπως και του οικολογικού σήματος της ΕΕ για τα χρηματοοικονομικά προϊόντα (EU Ecolabel) που χρησιμοποιούν την ταξινόμια. Τα πρότυπα θα είναι διαθέσιμα σε εταιρείες και δημόσιους φορείς που επιθυμούν να αντλήσουν κεφάλαια από τις κεφαλαιαγορές για τη χρηματοδότηση των «πράσινων» επενδύσεων που σχετίζονται με τις πράσινες τεχνολογίες, με την ενεργειακή αποδοτικότητα και την αποδοτική χρήση των πόρων, καθώς και με τις υποδομές μεταφορών και ερευνητικών υποδομών, πληρώντας αυστηρές απαιτήσεις βιωσιμότητας.

Παράλληλα, στο πλαίσιο των εργασιών της Επιτροπής έχουν ενσωματωθεί και διευρύνονται συνεχώς οι τρόποι αξιοποίησης των ευκαιριών που προσφέρουν οι ψηφιακές τεχνολογίες για τα βιώσιμα χρηματοοικονομικά. Τα μεγάλα δεδομένα (Big Data), η τεχνητή νοημοσύνη (Artificial Intelligence-AI)³³ η τεχνολογία αλυσίδας συστοιχιών (Blockchain), το δίκτυο των πραγμάτων (Internet of Things - IoT), οι τεχνολογίες καταμετρημένου καθολικού (Distributed Ledger Technology-DLT) κ.α, αναμένεται να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στην ενίσχυση της καινοτομίας στον τομέα των βιώσιμων χρηματοοικονομικών και στην επίτευξη των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης³⁴.

³⁰ Sustainable finance: Provisional agreement reached on European green bonds - Consilium (europa.eu).

Το νέο πρότυπο προβλέπεται στην επικαιροποιημένη Στρατηγική για τη Βιώσιμη Χρηματοδότηση του 2021 (Strategy for Financing the Transition to a Sustainable Economy), η οποία αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας.

³¹ Στο Σχέδιο Δράσης για τη χρηματοδότηση της αειφόρου ανάπτυξης (2018) η Επιτροπή δεσμεύτηκε για πρώτη φορά να αναπτύξει ένα πρότυπο πράσινων ομολόγων της ΕΕ και τελικά το ανακοίνωσε στη νέα στρατηγική για τη χρηματοδότηση του 2021, [resource.html \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/economy_finance/press_corner/detail.do?lang=en&press_release=12345).

³² Σύμφωνα με το άρθρο 4 του κανονισμού.

³³ Οι κατευθυντήριες γραμμές για την Τεχνητή Νοημοσύνη του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (OECD) και της UNESCO (The Ethics of Artificial Intelligence, 23 Νοεμβρίου 2021) καθορίζουν ένα πλαίσιο αρχών για την ανάπτυξη αξιόπιστων συστημάτων τεχνητής νοημοσύνης. Τον Φεβρουάριο του 2020 δημοσιεύθηκε η ευρωπαϊκή Λευκή Βίβλος για την τεχνητή νοημοσύνη, και το Απρίλιο του 2021 η πρόταση για μια νέα πράξη για την τεχνητή νοημοσύνη που θεσπίζει ένα διαφορετικό σύνολο κανόνων προσαρμοσμένων σε μια προσέγγιση βάσει κινδύνου (Artificial Intelligence Act, [COM\(2021\) 206 final](https://ec.europa.eu/commission/press_corner/detail.do?lang=en&press_release=12345)).

Στην προσπάθεια εξυπνότερης, ταχύτερης και συστημικής αναμόρφωσης της πολιτικής διακυβέρνησης για τη βιωσιμότητα, ενσωματώνονται δεδομένα σχετικά με τα βιώσιμα χρηματοοικονομικά, στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Δεδομένων (European Strategy for Data)³⁵ και προωθούνται ήδη πρωτοβουλίες, όπως η συμπερίληψη πληροφοριών σχετικά με τη βιωσιμότητα στο Ευρωπαϊκό Ενιαίο Σημείο Πρόσβασης και στο πλαίσιο «ανοιχτής χρηματοδότησής» («open finance» framework). Τα ρυθμιστικά δοκιμαστήρια («sandboxes»)³⁶, που χρησιμοποιούνται όλο και περισσότερο σε διάφορους τομείς του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα και τα οποία επιτρέπουν κατά περίπτωση, σε πραγματικό περιβάλλον, τη δοκιμή καινοτόμων τεχνολογιών, υπηρεσιών ή προσεγγίσεων, μπορούν να αποτελέσουν κατάλληλα εργαλεία για την ενδυνάμωση της καινοτομίας στον τομέα των χρηματοοικονομικών για τη βιωσιμότητα.

Αξίζει να σημειωθεί ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρουσίασε μια νέα σειρά ψηφιακών εργαλείων στο πλαίσιο του πλοηγού για την ευρωπαϊκή ταξινόμια (EU Taxonomy Navigator), με σκοπό να βοηθήσει τους χρήστες να κατανοήσουν καλύτερα την πολυπλοκότητα της, με έναν απλό και κατανοητό τρόπο, διευκολύνοντας έτσι την εφαρμογή της και υποστηρίζοντας τις επιχειρήσεις στις υποχρεώσεις υποβολής αναφορών (EU Taxonomy compass, EU Taxonomy calculator, FAQs repository). Το διαδικτυακό τόπο διαχειρίζεται η Γενική Διεύθυνση Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας, Χρηματοπιστωτικών Υπηρεσιών και Ένωσης Κεφαλαιαγορών, που είναι αρμόδια υπηρεσία για την πολιτική της ΕΕ τον τομέα των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών.

Η θέσπιση ενός προσβάσιμου, χωρίς αποκλεισμούς και τυποποιημένου ηλεκτρονικού συστήματος για την καταχώριση στοιχείων, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση, θα βοηθούσε τους φορείς τόσο του ιδιωτικού όσο και του δημόσιου τομέα, ανεξάρτητα από το μέγεθος τους, να βελτιώσουν τις ικανότητές τους στην καταγραφή και στη διαχείριση των κινδύνων βιωσιμότητας και των κύριων δυσμενών επιπτώσεων βιωσιμότητας. Ακολούθως, η εφαρμογή ολοκληρωμένων εθνικών στρατηγικών συλλογής επιστημονικών δεδομένων και η διάθεση των απαιτούμενων στοιχείων θα συνέβαλλε στην κάλυψη των κενών (Data Gap), και κατά συνέπεια στην ακριβέστερη συνολική εκτίμηση των σχετικών κινδύνων, και στον κατάλληλο σχεδιασμό των βραχυπρόθεσμων, μεσοπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων επιχειρησιακών και επενδυτικών μέτρων.

³⁵ Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατόπιν της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Δεδομένων (European strategy for data, COM(2020) 66 final), δημοσίευσε την Πράξη για τα Δεδομένα (Data Act, COM(2022) 68 final).

³⁶ Συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου σχετικά με τα ρυθμιστικά δοκιμαστήρια και τις ρήτρες πειραματισμού, 2020/C 447/01.

Για την αποτελεσματική επιχειρησιακή ενίσχυση της στρατηγικής βιώσιμης χρηματοδότησης, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή είναι αναγκαίο να στηρίξει τα κράτη μέλη, τις εκτελεστικές αρχές, τις διαχειριστικές αρχές καθώς και τις τοπικές και περιφερειακές αρχές μέσω του Μέσου Τεχνικής Υποστήριξης (Technical Support Instrument – TSI), και του πράσινου βοηθού (Green Assist) που παρέχουν εξατομικευμένη τεχνική εμπειρογνωμοσύνη για τον σχεδιασμό, την υλοποίηση, την αξιολόγηση και την προσαρμογή των μεταρρυθμίσεων. Επίσης, απαιτείται καθοδήγηση για την ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας, την εναρμόνιση των νομοθετικών πλαισίων και την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών. Η έλλειψη τεχνικής εμπειρογνωμοσύνης, καθώς και εμπειρίας στους σχετικούς τομείς συγκαταλέγεται στις κύριες προκλήσεις για τον σχεδιασμό, την εκτέλεση και την παρακολούθηση των επιχειρησιακών αλλαγών. Ως εκ τούτου θα πρέπει να ληφθούν όλα τα αναγκαία μέτρα για να καλυφθούν τα κενά, ενώ η τεχνική υποστήριξη πρέπει να βασίζεται και να είναι καλά ενσωματωμένη στις υφιστάμενες εθνικές, περιφερειακές και τοπικές πλατφόρμες εμπειρογνωμοσύνης.

Ειδικότερα για την Ελλάδα, στις δράσεις που σχεδιάζονται και υλοποιούνται για την προετοιμασία και την υποστήριξη των επιχειρήσεων στην υποβολή των αναφορών βιωσιμότητας, πρέπει να συμπεριλαμβάνονται και οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις με σκοπό την ενημέρωση και την ενίσχυση της εθελοντικής εφαρμογής των προτύπων. Επίσης, σε ότι αφορά τον Προϋπολογισμό του Κράτους, το Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων είναι αναγκαίο να προχωρήσει στην υιοθέτηση του λογιστικού σχεδίου της Γενικής Κυβέρνησης (ΠΔ 54/2018), ούτως ώστε όλο το κράτος να επικοινωνεί λογιστικά στην ίδια γλώσσα. Στον Προϋπολογισμό του 2023 ενσωματώνεται η διάσταση του πράσινου προϋπολογισμού (tagging) για το περιβαλλοντικό αποτύπωμα των δράσεων του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας και του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Η ενσωμάτωση αυτή αναμένεται να επεκταθεί στις συνολικές δράσεις της Κεντρικής Διοίκησης. Με την εφαρμογή, όμως διαφορετικών λογιστικών σχεδίων, όπως ισχύει:

- κατακερματίζεται η προσπάθεια για την ανάπτυξη καινοτόμων εργαλείων, μεθόδων και μοντέλων αντιμετώπισης του κλιματικού και περιβαλλοντικού κινδύνου,

- προκαλούνται επιπλέον κόστη που αφορούν στην πρόσθετη ανθρωποπροσπάθεια και στη συντήρηση πληροφοριακών συστημάτων για τη «μετάφραση» των δαπανών και των εσόδων στην ταξινόμηση του λογιστικού σχεδίου της Γενικής Κυβέρνησης,

- αποδυναμώνεται η θέση της Ελλάδας στα σχετικά ευρωπαϊκά και διεθνή φόρα, καθώς οι διαφορετικές επιχειρησιακές επιλογές στερούνται αξιοπιστίας.

Η προσπάθεια αναβάθμισης της συνολικής επιχειρησιακής διαχείρισης θα πρέπει να ενταθεί με την αξιοποίηση κάθε διαθέσιμου τεχνικού εργαλείου της ΕΕ, αλλά και με την ανάπτυξη καινοτόμων καλών πρακτικών. Ο ευρωπαϊκός νόμος για το κλίμα (EUCL) απαιτεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να αξιολογήσει τη συνέπεια των υφιστάμενων ενωσιακών και εθνικών πολιτικών με το στόχο της κλιματικής ουδετερότητας έως το 2050. Η πρώτη αξιολόγηση αναμένεται έως τα τέλη Σεπτεμβρίου 2023, ενώ ακολουθεί και ο πρώτος παγκόσμιος απολογισμός για το κλίμα COP28 (Global Stocktake, 2023). Για την συστημική αλλαγή που συνεπάγεται η πράσινη ανάπτυξη, πέρα από το σύνθημα «μετάβαση από δισεκατομμύρια σε τρισεκατομμύρια» απαιτείται πρωτίστως η αλλαγή μεθόδων και προσεγγίσεων. Σε μια χρονική στιγμή, λοιπόν, που όλο και περισσότερες κυβερνήσεις σε παγκόσμιο επίπεδο δεσμεύονται για τη μετάβαση στην κλιματική ουδετερότητα³⁷, οι εθνικές, οι ευρωπαϊκές και οι διεθνείς προσπάθειες για την ενσωμάτωση της κλιματικής αλλαγής, της βιοποικιλότητας και των κοινωνικών δικαιωμάτων στη χρηματοοικονομική πληροφόρηση και στη λογιστική είναι αναγκαίο να ενταθούν, και να ενσωματώσουν υψηλότερο επίπεδο φιλοδοξίας, ώστε να αποτελέσουν καθοριστικό μέρος στη λήψη αποφάσεων και στη χάραξη της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής αρχιτεκτονικής για τη βιωσιμότητα.

³⁷ Η Ευρώπη έχει αναπτύξει ένα φιλόδοξο ρυθμιστικό πλαίσιο, ιδίως με τη δέσμη μέτρων «Fit for 55», που βρίσκεται σε στάδιο οριστικοποίησης, και αναμένεται μια νέα πράξη για τη βιομηχανία των μηδενικών καθαρών εκπομπών (Net – Zero Industry Act). Στις Ηνωμένες Πολιτείες, ο πρόσφατος νόμος για τη μείωση του πληθωρισμού (Inflation Reduction Act – IRA), περιλαμβάνει ένα σύνολο μέτρων και προγραμμάτων δράσης για την προώθηση της απαλλαγής από τις ανθρακούχες εκπομπές δίνοντας προτεραιότητα στη χρηματοδότηση καινοτόμων τεχνολογιών χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα. Η Κίνα, η Ιαπωνία, η Ινδία κ.α έχουν επίσης, ανακοινώσει αντίστοιχα επενδυτικά προγράμματα.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Τα κριτήρια ελέγχου της ταξινόμιας καλύπτουν τους παρακάτω τομείς
• Γεωργία ³⁸ και δασοκομία
• Δραστηριότητες προστασίας και αποκατάστασης του περιβάλλοντος
• Μεταποίηση
• Ενέργεια
• Δραστηριότητες ύδρευσης, επεξεργασίας λυμάτων, διαχείρισης αποβλήτων και αποκατάστασης
• Μεταφορές
• Κατασκευές και ακίνητα
• Πληροφόρηση και επικοινωνία
• Επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες
• Χρηματοοικονομικές και ασφαλιστικές δραστηριότητες
• Εκπαίδευση
• Δραστηριότητες σχετικές με την ανθρώπινη υγεία και την κοινωνική εργασία
• Τέχνες, διασκέδαση και ψυχαγωγία

³⁸ Τα κριτήρια για τις γεωργικές δραστηριότητες αφαιρέθηκαν από τον κατ' εξουσιοδότηση κανονισμό εν αναμονή περαιτέρω προόδου στην Κοινή Αγροτική Πολιτική (ΚΑΠ) και προκειμένου να επιτευχθεί μεγαλύτερη συνοχή μεταξύ των διαφόρων πράξεων για την επίτευξη της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας.

ENA

Ινστιτούτο
Εναλλακτικών
Πολιτικών

ENA Ινστιτούτο
Εναλλακτικών Πολιτικών
Ζαλοκώστα 8, 106 71 Αθήνα,
+30 210 364 7912

info@enainstitute.org
www.enainstitute.org

